

Monitorizarea mass-media în campania electorală pentru alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010

Raport nr. 5
8-14 noiembrie 2010

Acest raport este realizat în cadrul proiectului „Monitorizarea mass-media în campania electorală”, cu susținerea financiară a Ambasadei Marii Britanii în Moldova, Consiliului Europei și Fundației Est-Europene, din resursele acordate de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida/Asdi), Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei, Fondului Național pentru Democrație (NED), Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin intermediul Fundației Eurasia.

De asemenea, elaborarea acestui raport este posibilă grație ajutorului generos al poporului american oferit prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID), în cadrul Programului AED - Consolidarea Societății Civile în Moldova (MCSSP).

Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

1. Date generale

1.1 Obiectivul proiectului: Evaluarea modului în care mass media reflectă campania electorală pentru alegerile parlamentare anticipate din Republica Moldova pentru a stabili dacă concurenții electorali se bucură de acces egal la mass-media și dacă electoratului i se oferă suficientă informație despre candidați și platformele lor electorale.

1.2 Perioada de monitorizare: 28 septembrie – 28 noiembrie 2010

1.3 Criteriile de selectare a instituțiilor mass-media supuse monitorizării:

- forma de proprietate (publică și privată)
- audiența/ impactul
- limba difuzării

1.4 Mass-media monitorizate:

TV: Moldova 1, Prime TV, 2 Plus, NIT, N4, Jurnal TV, Publika TV

Radio: Radio Moldova, Prime FM, Vocea Basarabiei

Presa scrisă: Moldova Suverană, Nezașisimaia Moldova, Flux, Jurnal de Chișinău, Timpul de dimineață, Komsomolskaia pravda v Moldove, Evenimentul Zilei, Panorama, Golos Bălți (Bălți), Vesti Gagauzii (Comrat), Cuvântul (Rezina), Gazeta de Sud (Cimișlia).

Agenții de presă și portaluri web: Moldpres, Infotag, www.omg.md, www.unimedia.md

1.5 Orarul monitorizării

TV: Luni – vineri: de la 6.00 până la 9.00 și de la 18.00 până la 23.00

Sâmbătă și duminică: de la 8.00 până la 22.00

Radio : De la 6.00 până la 13.00 și de la 17.00 până la 20.00, zilnic.

Presa scrisă/Agenții de știri/Portaluri web: întreg conținutul, zilnic.

1.6. Echipa

Proiectul este realizat de Centrul pentru Jurnalism Independent în parteneriat cu Asociația Presei Independente și Institutul de Marketing și Sondaje IMAS-INC Chișinău.

2. Cadrul metodologic

Date statistice: Metodologia monitorizării a fost elaborată de Oxford Media Research pentru proiectele de monitorizare ale Organizației Internaționale Campania Globală pentru Libertatea de Exprimare “Articolul XIX”. Caracteristicile acestei metodologii sunt următoarele: folosirea indicatorilor 1) cantitativi, inclusiv tipul, durata, tematica mediatizării, sursele știrilor, frecvența și durata apariției concurenților electorali în buletinele de știri, și 2) calitativi, stabilindu-se părtinirea postului monitorizat în reflectarea evenimentelor. Fiecare știre sau opinie este supusă unei evaluări de conținut și de context, pentru a determina dacă sunt favorabile sau defavorabile unui sau altui partid /unei sau altei formațiuni politice. Un conținut și/sau un context al știrii pozitiv ori negativ nu indică neapărat tendențiozitatea sau partizanatul postului care difuzează șirea. E posibil ca știrea să favorizeze sau să defavorizeze pe unul dintre subiecți, și, cu toate acestea, să fie echidistantă și corectă din punct de vedere profesional. Numai dacă există tendința, pe o anumită perioadă de timp, ca unul dintre subiecți să fie favorizat sau defavorizat masiv, atunci se poate spune că e vorba despre un dezechilibru și părtinire.

Studii de caz: A fost făcută o analiză de conținut a materialelor care au tratat cele mai importante subiecte difuzate de cele 10 posturi audiovizuale. Ținând cont de impactul major pe care îl are audiovizualul asupra creării opiniei publice și de credibilitatea mare a acestuia în rândul populației, s-a urmărit identificarea unghiurilor de abordare și modalităților de prezentare a subiectelor relevante. Materialele au fost analizate atât din punctul de vedere al respectării principiilor unui jurnalism de calitate (obiectivitate, imparțialitate, pluralismul surselor de informare, separarea faptelor de opinie), cât și sub aspect tehnic, din perspectiva recurgerii la procedee tehnice pentru a amplifica sau diminua anumite mesaje.

Lista codurilor utilizate:

PDM = Partidul Democrat din Moldova
PCRM = Partidul Comuniștilor din Moldova
AMN = Partidul „Alianța Moldova Noastră”
PAM = Partidul Agrar din Moldova
PSM = Partidul Socialist din Moldova
PLD = Partidul Legii și Dreptății
PPCD = Partidul Popular Creștin-Democrat
PL = Partidul Liberal din Moldova
PSD = Partidul Social-Democrat
MFN = Mișcarea „Forța Nouă”
PC = Partidul Conservator
RAVN= Mișcarea social-politică Ravnopravie
PPR = Partidul Popular Republican
PRM = Partidul Republican din Moldova
UCM = Uniunea Centristă din Moldova
PM = Partidul Muncii
PUM = Partidul Umanist din Moldova
PMUEM = Partidul „Moldova Unită – Edinaia Moldova”
PNL = Partidul Național Liberal
MAE = Mișcarea „Acțiunea Europeană”
PNT = Partidul „Pentru Neam și Țară”
PLDM = Partidul Liberal Democrat din Moldova
AIE = Alianța pentru Integrare Europeană
MRRM = Mișcarea Romilor din RM
PPM = Partidul Patrioții Moldovei
AV = Partidul „Alianța Verde”
PRES = Președintele, președinția
PARL = comisii parlamentare
MIN = prim-ministrul, miniștrii
CEC = Comisia Electorală Centrală și birourile, secțiile electorale
GUV = funcționari din guvern
APL = administrația publică locală
PA = Poliția/armata/CCCEC/Vama,SIS
DIP = Diplomați, oficiali și observatori străini de rang înalt
CET = Cetățeni
SOC = Societate civilă
SIN = Sindicate

EXP = Experti (străini și locali), observatori, sociologi, analiști, etc.
BUS = Business
MED = Mass media
JUD = Judecători, avocați, Procuratura, Curtea Constituțională
BIS = Biserica
DOC = Documente (rapoarte, Constituția, sondaje, etc.).
CCA= Consiliul Coordonator al Audiovizualului
GS = Gabriel Stati
VS = Victor Stepaniuc
VP= Valeriu Pleșca
LB= Elena Burghilă-Leonte
ML= Maia Laguta
AD =Alexandru Demian
SB = Sergiu Banari
GR= Gheorghe Rusu
EN=Evghenii Nazarenco
VC =Valentina Cușnir
SI=Sergiu Iachim
NA= Natalia Axenova
TT= Tatiana Țâmbalist
RC= Romeo Cereteu
VT = Vitalie Țaulean
AB= Afanasie Bârlădeanu
OB =Oleg Bolotnicov
OC = Oleg Cazac
VL = Vasile Lupașcu

Subiecte pe agenda publică din perioada 8-14 noiembrie 2010

În perioada de raport, s-au produs mai multe evenimente cu conotație electorală directă sau indirectă.

- Reacții controversate la semnarea la București de către Prim-ministrul Filat a Tratatului moldo-român privind traficul de frontieră.
- Curtea Constituțională s-a pronunțat pe chestiunea participării miniștrilor în campanie: în cazul în care candidează pe liste electorale, aceștia trebuie să degreveze din funcție pe durata campaniei electorale.
- Președintele interimar Ghimpu adresează Secretarului General NATO o scrisoare în care solicită suport în vederea retragerii trupelor rusești de pe teritoriul regiunii transnistrene. Urmează reacții controversate din partea colegilor de alianță și a experților.
- Postul de televiziune TVR revine pe ecrane, reluând transmisiunea pe frecvențele postului 2 Plus.
- 5000 dosare ale persoanelor deportate în perioada sovietică au fost desecretizate și transmise de către Serviciul de Informații și Securitate către Arhiva Națională.
- Șeful Agenției Medicamentului este demis din funcție la inițiativa lui Vlad Filat, ca reacție la problemele privind prețurile mari la medicamente.

- Asociația Sociologilor și Demografilor din Moldova face publice rezultatele unui sondaj conform cărora în parlament vor trece 4 partide.
- Societatea civilă prezintă mai multe rapoarte de monitorizare a procesului electoral.

3. Tendințe generale

3.1 Audiovizual

În perioada 8-14 noiembrie 2010, cele 10 posturi audiovizuale monitorizate au difuzat în total 3288 materiale și emisiuni ce cad sub incidența prezentului studiu, în creștere cu 16,6% față de perioada precedentă de monitorizare. Cel mai mare volum a revenit programelor electorale speciale, inclusiv dezbaterilor, în cadrul cărora reprezentanții concurenților electorali au avut posibilitatea să-și prezinte programelor electorale și să dezbată asupra platformelor altor concurenți. Continuă să crească numărul spoturilor publicitare electorale, ca și numărul știrilor cu caracter electoral direct sau indirect.

În perioada de raport, posturile publice Moldova 1 și Radio Moldova au oferit acces în știri și programe electorale speciale unui număr mare de concurenți electorali, asigurând pluralism de opinie. În cele mai multe cazuri, subiectele relevante au fost prezentate în context neutru; totodată unii concurenți electorali au apărut în lumină pozitivă și-sau negativă. Din punctul de vedere al contextului apariției în știri, la Moldova 1 se observă o ușoară defavorizare a PCRM, acesta constituind subiectul mai multor știri defavorabile.

Postul privat cu acoperire națională Prime TV a reflectat campania preponderent în buletine de știri și emisiuni de opinie. Judecând după frecvența citării și contextul apariției concurenților în știri, dar și în emisiuni, la Prime TV se remarcă o ușoară favorizare a PDM.

Postul privat NIT este singurul post TV care face partizanat politic deschis în favoarea concurentului electoral PCRM. În perioada de raport, NIT a eșuat să asigure pluralism de opinie în buletinele de știri, în acestea fiind incluse doar știri care au vizat partidele din AIE și PCRM. O parte din concurenții electorali au apărut la NIT în dezbateri sau când le-a fost oferit timpi de antenă grațiuți.

Alt post privat cu acoperire națională 2 Plus reflectă, în continuare, pasiv campania, oferind publicului informație sumară despre concurenți și platformele lor electorale. Astfel, postul respectiv nu își îndeplinește pe deplin rolul de a informa publicul cu privire la diferiți concurenți electorali.

Postul cu acoperire regională N4 a fost mai activ în reflectarea subiectelor electorale în buletinele de știri, asigurând pluralism de opinie, prin citarea mai multor concurenți, inclusiv candidaților independenți. Judecând după frecvența mare a apariției în știri și contextul pozitiv al reflectării se poate de afirmat că N4 favorizează PLDM.

La postul de știri Publika TV nu este evidentă vreo tendință clară de favorizare a anumitor concurenți electorali.

La un alt post de știri, Jurnal TV, concurenții electorali au fost prezentați preponderent neutru, dar și în context pozitiv, și negativ, în funcție de contextul reflectării. Ținând cont de numărul mare de apariții în context pozitiv sau negativ în știri, dar și în emisiuni, se poate afirma că la Jurnal TV favorizează PNȚ și defavorizează PCRM.

La Vocea Basarabiei se remarcă defavorizarea PCRM și o ușoară favorizarea a PL, determinată în special de durata mare a intervenției directe atât a reprezentanților partidului, cât și a Președintelui Interimar, iar la Prime FM – defavorizarea PCRM, acest concurent electoral apărând de foarte multe ori în context negativ.

3.2 Presa scrisă/Agenții de presă/Portaluri web

În săptămâna 8-14 noiembrie 2010, numărul de materiale care reflectă campania electorală, publicate în presa scrisă, inclusiv agențiile de presă și portalurile web, a continuat să crească, înregistrându-se 605 materiale, față de 599 în săptămâna precedentă.

Cele 12 ziare monitorizate au publicat 349 informații relevante (știri, opinii, alt gen de materiale) despre alegeri și concurenții electorali, cele mai multe articole au apărut în *Timpul de dimineață*, *Moldova Suverană*, *Nezavisimaia Moldova*, *Jurnal de Chișinău* și *Panorama*, iar cele mai puține – în *Golos Bălți* și *Vesti Gagauzii*. Cele două agenții de știri monitorizate au difuzat 68 de știri timp de o săptămână, două treimi din ele revenind agenției *Infotag*. Site-urile de știri au plasat 188 informații, peste 55% din totalul de știri revenind www.omg.md.

După o ușoară îmbunătățire a raportului dintre suprafața ocupată de știri și cea ocupată de materiale de opinie, înregistrată în săptămâna precedentă, în săptămâna prezentului raport materialele de opinie din nou au prevalat față de știri.

Volumul de publicitate politică a concurenților electorali, plasată în ziare aproape că s-a dublat față de săptămâna precedentă.

În șase din ziarurile monitorizate (*Flux*, *Moldova Suverană*, *Evenimentul Zilei*, *Nezavisimaia Moldova*, *Gazeta de Sud*, *Cuvântul*) raportul dintre materialele de opinie și știri a fost defavorabil știrilor, adică aceste publicații reflectă campania mai mult în opinii decât în știri. În ediția din săptămâna de raport, ziarul public *Vesti Gagauzii* nu a publicat nicio știre despre alegeri.

Cu unele excepții, presa continuă să mediatizeze campania electorală din perspectiva concurenților electorali pe care îi simpatizează sau de care depind patronii și editorii acestora.

Comportamentul editorial al site-ului www.omg.md și al ziarelor *Nezavisimaia Moldova* și *Moldova Suverană* face dovada partizanatului politic și al implicării ideologice al acestor instituții în campania electorală de partea PCRM, concurent electoral pe care îl promovează masiv în știri care deseori nu au surse de informație sau se bazează pe declarațiile făcute de înșiși candidații PCRM la funcția de deputat. În contrast, Alianța pentru Integrare Europeană (AIE) și partidele componente ale acesteia, în special PLDM și PL, sunt criticate vehement și acuzate de ilegalități, fără oferirea dreptului la replică.

Timpul de dimineață și *Jurnal de Chișinău* defavorizează concurentul electoral PCRM în majoritatea absolută a materialelor jurnalistice, avantajând partidele de orientare liberală și în

general partidele ne-comuniste. Au favorizat ușor partidele din AIE și ziarele regionale *Cuvântul* și *Gazeta de Sud*.

Ziarele *Panorama*, *Flux* și *Evenimentul Zilei* prezintă în context negativ concurenții electorali cu cele mai mari șanse de a accede în Parlament, dar și alte partide antrenate în alegeri, cu excepția unuia dintre concurenții electorali, pe care îl avantajează din punct de vedere editorial într-o măsură mai mare sau mai mică. Este vorba, corespunzător, de concurenții electorali PUM, PPCD și PDM.

Agencia de știri *Infotag* și portalul www.unimedia.md au avut în săptămâna de raport un comportament editorial relativ echilibrat, prezentând opinii și poziții diferite ale partidelor în contextul campaniei electorale, iar agenția de știri *Moldpres* a difuzat mai multe știri care au pus în lumină pozitivă AIE și PLDM.

Komsomolskaia pravda v Moldove publică multă reclamă electorală și puține știri și materiale de opinie, *Golos Bălți* la fel are puține materiale relevante, iar *Vesti Gagauzii* în general a publicat doar reclamă electorală.

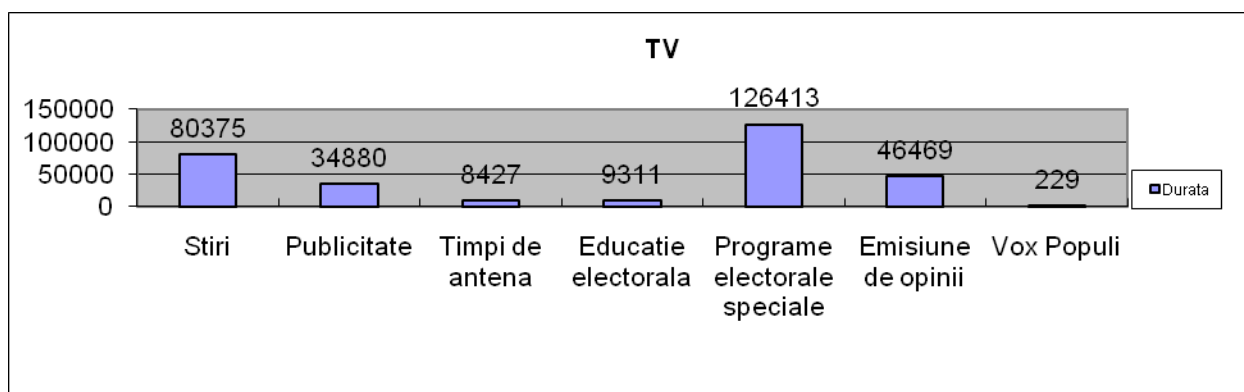
4. Datele monitorizării. Presa audiovizuală

4.1 Implicarea în campania electorală

4.1.1 TV

În perioada 8-14 noiembrie 2010, cele șapte posturi de televiziune monitorizate au difuzat în total 1938 de materiale cu implicații electorale directe și indirecte, în ușoară creștere (7%) față de săptămâna precedentă de monitorizare. Durata totală a acestora a constituit 85 ore, față de 71 ore înregistrate în perioada 1-7 noiembrie (în creștere cu 15%). Ca frecvență, publicitatea electorală se menține prima în top (973 spoturi), iar ca volum, pe primul loc se află programele electorale speciale (39), cărora cele 7 posturi le-au alocat 35,1 ore în total. Numărul de știri cu caracter electoral direct sau indirect a ajuns la 684, volumul acestora fiind de 22,3 ore. În perioada de raport au fost înregistrate și emisiuni de opinie, materiale de educație electorală, fiind oferite și timpi de antenă grațiuți (vezi Digrama 1). Spațiul alocat Vox Populi rămâne în continuare mic.

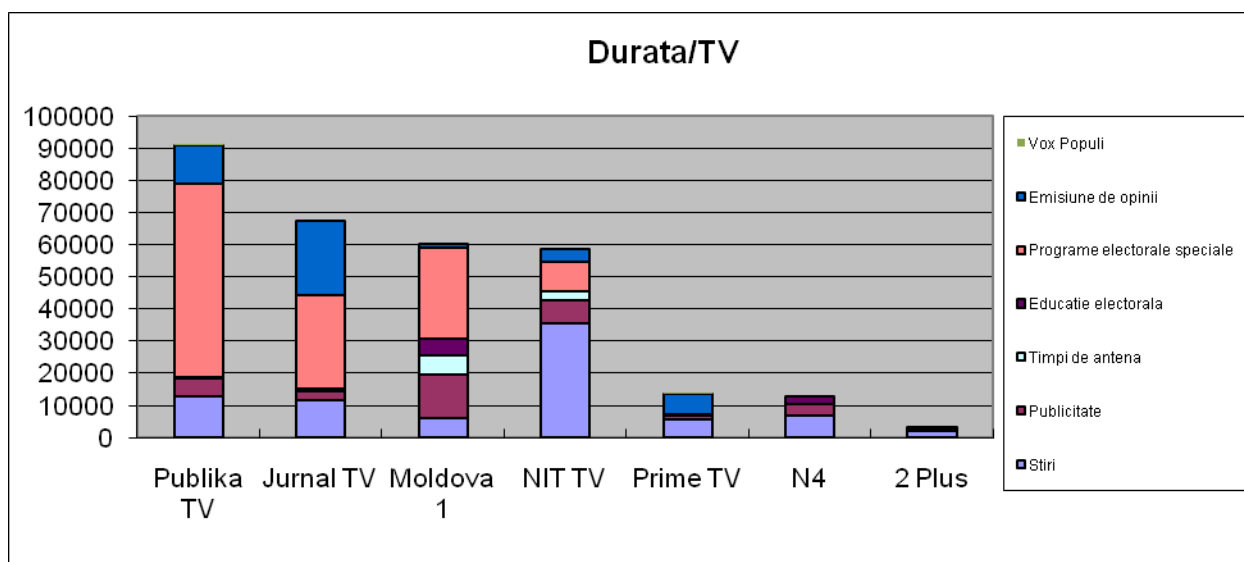
Diagrama 1. Volumul materialelor cu tentă electorală difuzate de 7 posturi tv în perioada 8-14 noiembrie, sec.

În perioada de raport, cel mai mare volum de materiale relevante au fost puse pe post de Publika TV, urmat de Jurnal TV și radiodifuzorul public Moldova 1. Publika TV a alocat cel mai mare spațiu pentru programele electorale speciale, inclusiv dezbateri, Jurnal de Chișinău – programelor electorale speciale, dar și emisiunilor de opinie. La Moldova 1 se remarcă volumul mare al programelor electorale speciale și al publicității, iar la NIT – frecvența și volumul mare al știrilor. Prime TV și 2 Plus au fost mai puțin active în reflectarea campaniei electorale, aceste 2 posturi cu acoperire națională având un număr relativ mic de materiale ce cad sub incidența prezentei monitorizării (Diagrama 1.1).

În tematica buletinelor de știri de la cele 7 posturi monitorizate au predominat politicul și procesul electoral.

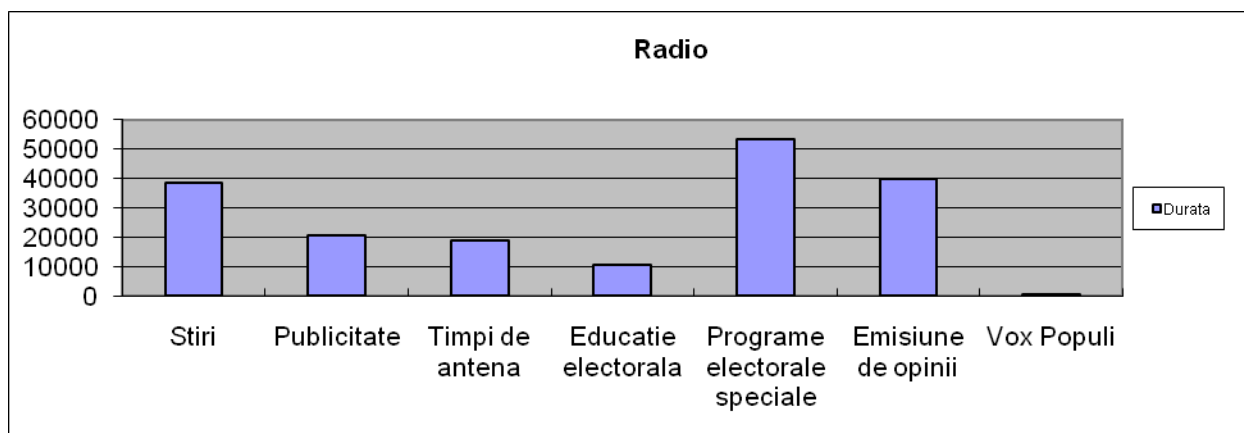
Diagrama 1.1. Volumul și genul materialelor electorale difuzate de posturile TV în perioada 8-14 noiembrie, sec

4.1.2 Radio

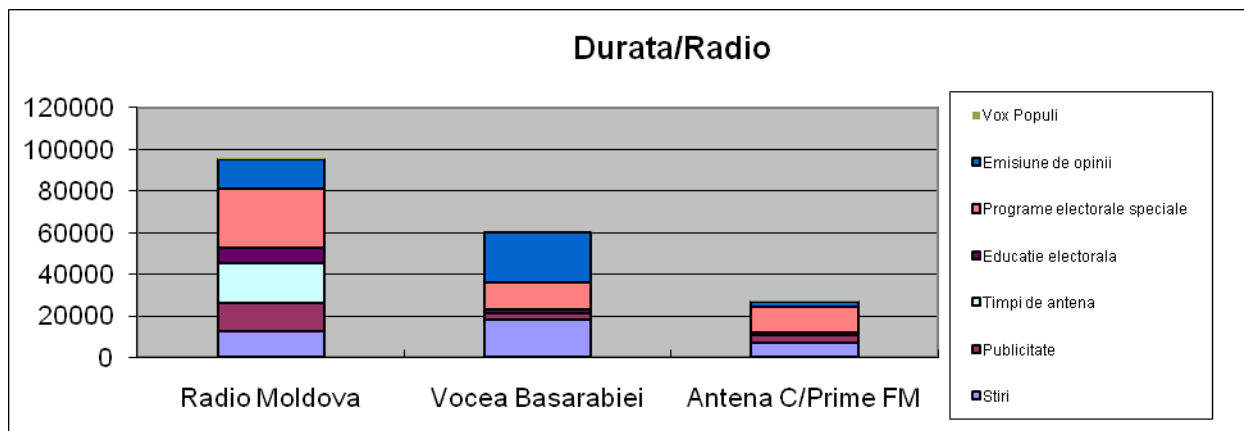
În perioada 8-14 noiembrie 2010, numărul materialelor cu impact electoral la cele trei posturi de radio s-a majorat cu 25%, ajungând până la 1350. Volumul acestora a constituit aproximativ 50 ore, față de 39 ore înregistrate în săptămâna precedentă de monitorizare. Ca și la posturile tv, după frecvență au prevalat spoturile publicitare (672), iar după volum – programele electorale speciale (19 programe cu durata de 14,5 ore în total), urmate de materiale de opinie și buletinele de știri. De asemenea, au fost difuzate materiale de educație electorală, în special la postul public Radio Moldova, și oferiți timpi de antenă grațiuți. În perioada de raport la posturile monitorizate au fost înregistrate două Vox Populi (vezi Diagrama 2).

Diagrama 2. Volumul materialelor cu tentă electorală difuzate de 3 posturi de radio în perioada 8-14 noiembrie, sec.

Cele mai multe și mai diverse materiale relevante au fost puse pe post de Radio Moldova, care a avut în perioada de raport 732 de știri, emisiuni de opinie, materiale de educație electorală, programe electorale speciale și spoturi publicitare. Totodată, Radio Moldova a oferit timpi de antenă gratuită concurenților electorali și a pus pe post un Vox Populi. Vocea Basarabiei a avut cel mai mare volum al știrilor și emisiunilor de opinie. Spre deosebire de perioadele precedente de monitorizare, pe lângă știri, Prime FM a difuzat și programe electorale speciale, și materiale de opinie, și un Vox Populi (Diagrama 2.2.). Ca și la posturile TV, în tematica știrilor electorale difuzate de către posturile radio a prevalat politicul și procesul electoral.

Diagrama 2.1. Volumul și genul materialelor electorale difuzate de posturile de radio în perioada 8-14 noiembrie, sec.

4.2 Frecvența citării concurenților electorali ca surse ale știrilor electorale, apariții la TV, intervenții directe în materiale cu implicații electorale

În perioada de referință, postul public Moldova 1 a avut 89 de știri cu impact electoral direct și indirect, bazate pe informații din 130 de surse. Se remarcă reducerea spațiului alocat primelor persoane în stat în știri. Astfel, Prim-ministrul și alți miniștri care nu au degrevat pe durata

campaniei au fost citați direct sau indirect de 9 ori, cu durata totală a apariției pe ecran de 131 sec. Președintele interimar a apărut în calitate de sursă de 2 ori, cu durata de 52 sec. Separat, la partidele membre ale AIE s-a făcut referire în știri după urmează: AMN – 2 ori (34 sec), PLDM - 16 ori (192 sec) și PL - 12 ori (152 sec). PD a fost citat indirect de 2 ori. Principalul partid de opoziție, Partidul Comuniștilor, a fost citat direct sau indirect de 8 ori, cu o durată a apariției la tv de 92 sec. Ceilalți candidați au servit drept surse de știri de 15 ori, reprezentanții lor apărând pe ecran timp de 303 sec. Printre sursele, altele decât candidații, citate cel mai frecvent în perioada de raport se numără reprezentanții societății civile, la care s-a recurs de 20 ori (303 sec), cetățenii de rând – 9 ori (202 sec), dar și experții locali și străini – 6 ori (135 sec). În emisiunile de opinie, programe electorale speciale, timpuri de antenă, educație electorală și Vox Populi, ca surse au apărut preponderent concurenții electorali (vezi Diagramele 3 și 3.1).

Diagrama 3. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe în buletinele de știri la Moldova 1, sec

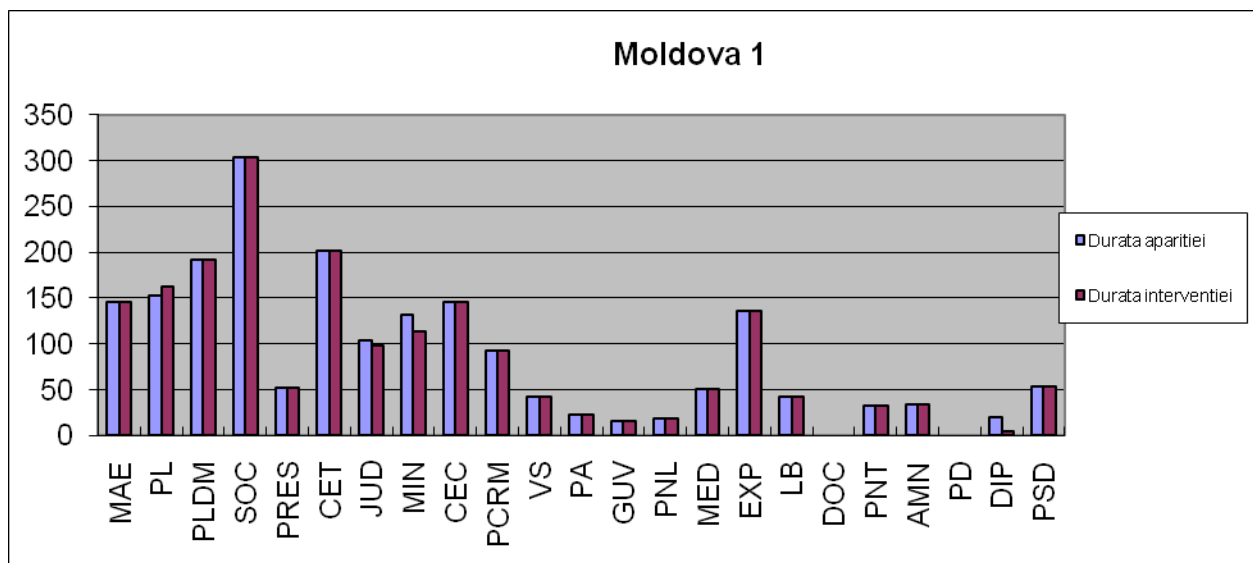
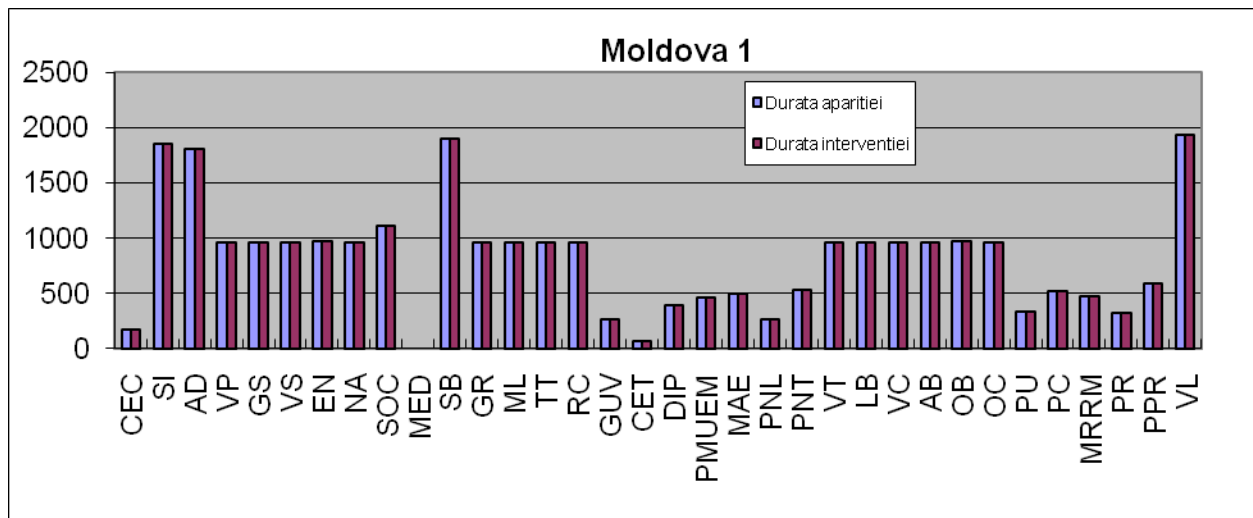

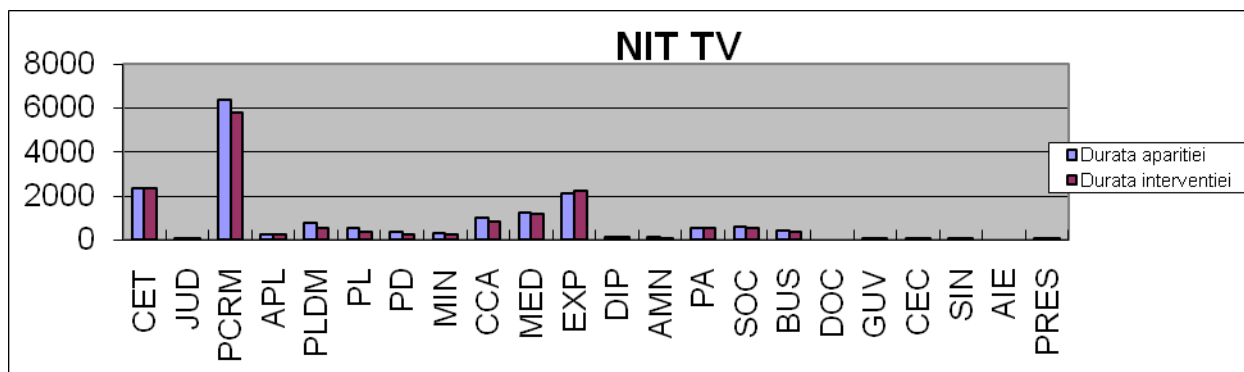
Diagrama 3.1 Durata apariției concurenților electorali în materialele relevante, altele decât buletinele de știri, sec.

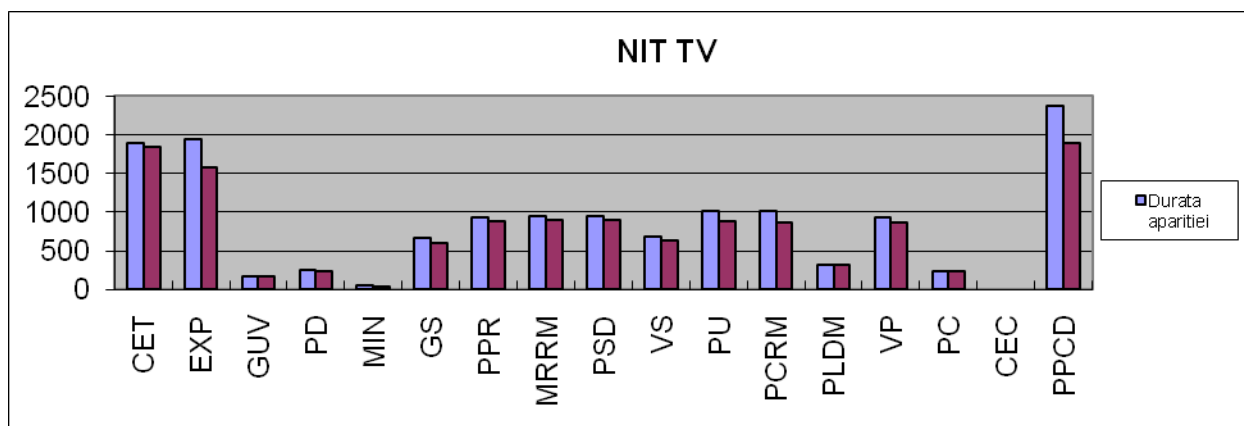
La postul privat cu acoperire națională NIT se remarcă o ușoară reducere a frecvenței citării reprezentanților PCRM, care pe parcursul unei săptămâni au fost citați de 125 de ori, față de 153 săptămâna trecută. În același timp, durata apariției PCRM pe ecranul tv a crescut de la 1,47 ore la 1,77 ore (6381 sec). Președinția, Prim-ministrul și oficialii de rang înalt din Guvern sunt citați direct sau indirect de 17 ori, cu durata totală de 398 sec. La partidele constituente AIE s-a făcut referire de multiple ori: PLDM - de 34 ori, cu durata apariției pe ecran de 810 sec, PDM – 26 ori (375 sec), PL – 27 ori (546 sec), AMN – 15 ori (144 sec). De notat că în cazul PDM, PL și AMN, reprezentanții acestora în unele cazuri doar apar pe ecran în știri care se referă la ei, dar nu au intervenții directe. Ceilalți candidați în cursa electorală nu au fost citați ca surse în știrile relevante de la NIT. Se menține prezența mare a cetățenilor în știri, care au fost citați ca surse de 82 ori, pe durata a 2382 sec, preponderent în materialele din campania întru susținerea liderului PCRM. (Diagrama 4).

Diagrama 4. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe în buletinele de știri la NIT, sec.

În emisiunile de opinie, programe electorale speciale, Vox Populi și timpi de antenă gratuită, pe lângă concurenții electorali, ca surse au apărut și experții, dar și cetățeni de rând (vezi Diagrama 4.1).

Diagrama 4.1 Durata apariției concurenților electorali în materialele relevante, altele decât buletinele de știri, sec.

În cele 67 de știri relevante, Prime TV a recurs la 131 de surse de informare. Prim-ministrul sau alți oficiali de rang înalt din Guvern, împreună cu Președintele interimar și reprezentanții Președinției au apărut ca surse la Prime TV de 7 ori, cu durata de 118 sec. Separat, PL a fost citat în știri de 6 ori (62 sec), PLDM – de 4 ori (96 sec), AMN - de 4 ori (38 sec), iar PD – de 9 ori (215 sec). La PCRМ s-a făcut referire de 11 ori (244 sec). Cetățenii, societatea civilă și experții au fost citați deseori în știri, la fel ca și reprezentanții guvernelor străini (DIP), în cazul dat ai României, care au intervenit în contextul deciziei de a retransmite postul TVR pe canalul 2 Plus. De remarcat și prezența mare a oamenilor de afaceri (BUS), care au avut posibilitate să intervină pe parcursul a 170 sec, fiind vorba de Vlad Plahotniuc, care recent a fost inclus pe lista electorală a PDM cu nr. 2. Ceilalți concurenți electorali au apărut la Prime TV ca surse de 14 ori, cu durata apariției pe ecran de 225 sec în total. În emisiunile puse pe post de Prime TV în perioada de raport, cea mai mare intervenție au avut-o reprezentanții PL și PD, dar și reprezentanții guvernului și experții (vezi *Diagramele 5 și 5.1*)

Diagrama 5. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe în buletinele de știri la Prime TV, sec.

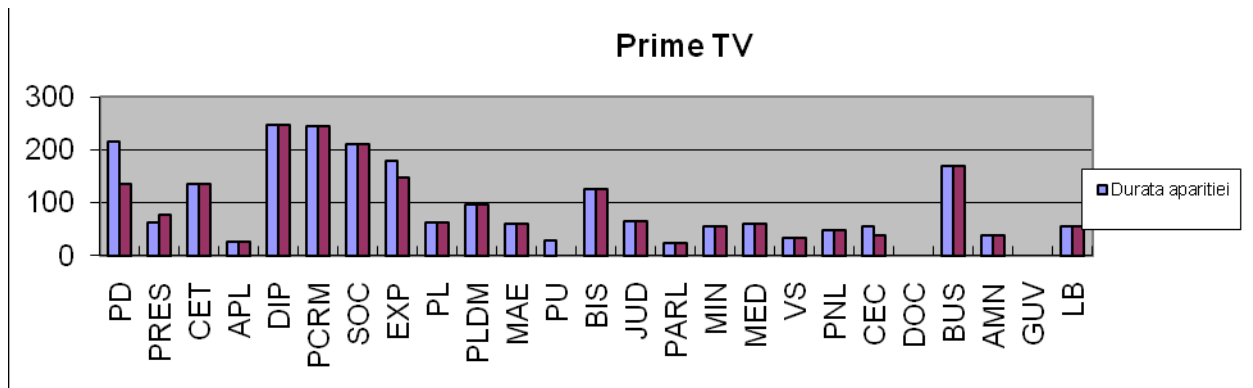
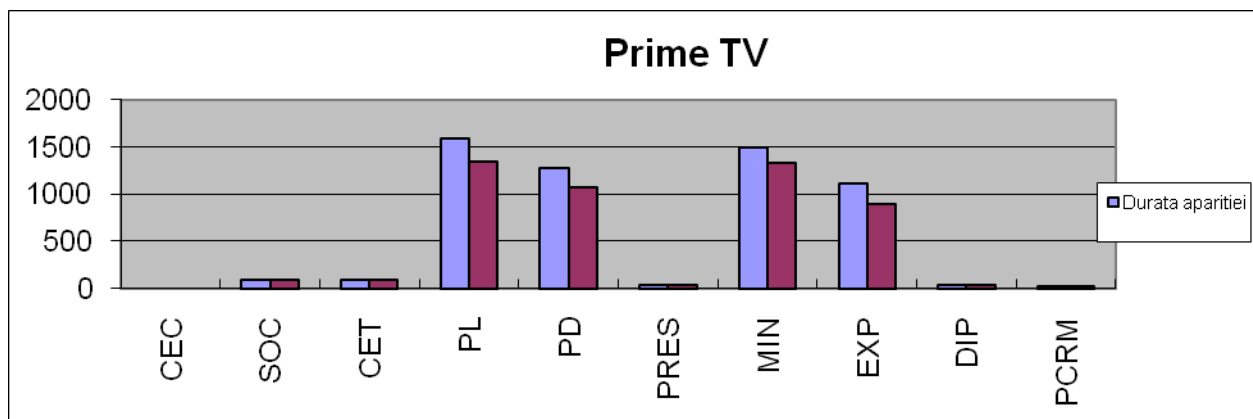

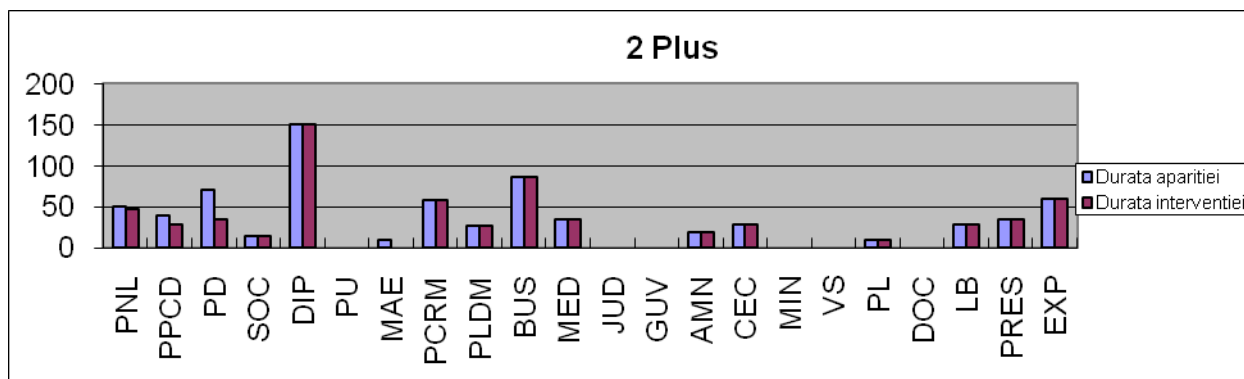
Diagrama 5.1 Durata apariției concurenților electorali în materialele relevante, altele decât buletinele de știri, sec.

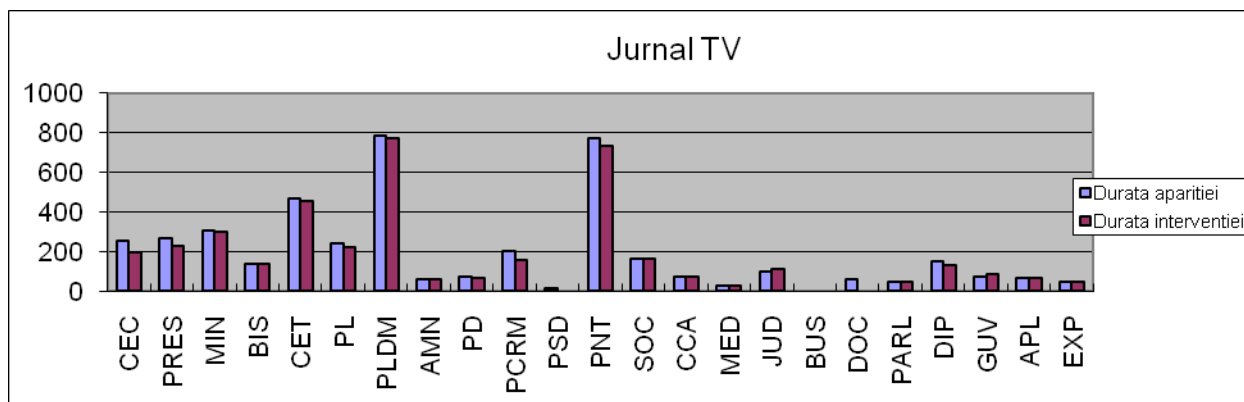
Prim-ministrul și miniștrii care nu au degrevat din funcție, la fel ca și Președintele interimar, apar rareori în știrile relevante de la 2 Plus. Ca partide separate, dintre partidele-membre AIE, PL, PLDM și AMN au fost citate de câte 2 ori fiecare, pe durată a 10 sec, 27 sec și, respectiv 19 sec fiecare. PD a apărut în știri de 3 ori, cu durată de 70 sec. PCRM a fost citat ca sursă de 4 ori (57 sec), iar celelalte partide extraparlamentare și candidați independenți au fost citați mai mult indirect de 7 ori, cu durată totală de 129 sec. 2 Plus nu a avut în perioada de raport nici o emisiune relevantă prezentei monitorizării.

Diagrama 6. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe la 2 Plus, sec.

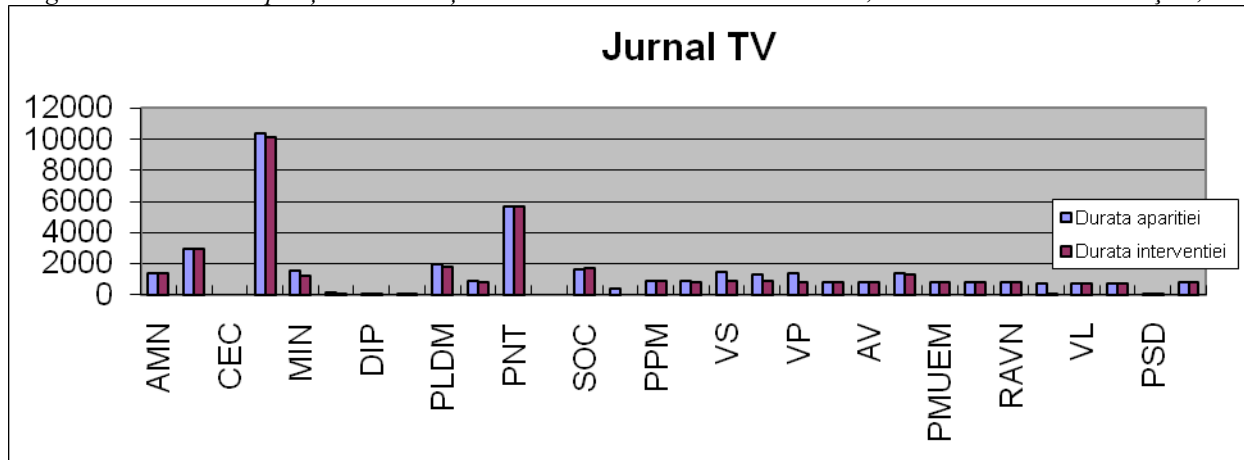
La postul de știri Jurnal TV, în știrile cu tentă electorală directă sau indirectă, dintre concurenții electorali cel mai mult au vorbit reprezentanții PNT, care au apărut pe ecran timp de 770, fiind citați de 19 ori. Prim-ministrul și oficiali de rang înalt din Guvern care nu au degrevat din funcție, dar și Președintele interimar au apărut pe ecran în total 577 sec, la aceștia recurgându-se în calitate de sursă de 26 ori. Separat, PLDM a fost citat de 19 ori (335 sec), PL – de 12 ori (239 sec), PDM - de 7 ori (76 sec), iar AMN – de 6 ori (62 sec). Reprezentanții PCRM au fost citați ca surse de 16 ori, cu durată totală de 206 sec. Postul respectiv a oferit deseori cuvânt cetățenilor, dar și membrilor CEC.

Diagrama 7. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe la Jurnal TV, sec.

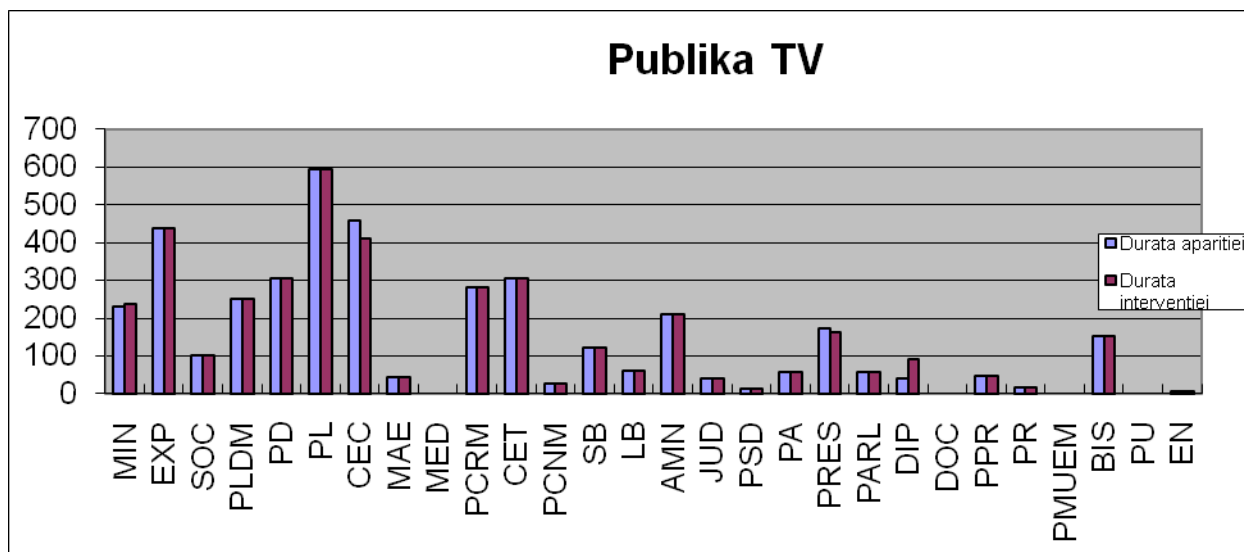
În materialele, altele decât știri, de la Jurnal TV, cel mai mult spațiu a fost alocat experților străini și locali – 10398 sec (2,8 ore). Dintre concurenții electorali, cel mai des au apărut ca surse reprezentanții PNT – 5693 sec, care au participat la 2 emisiuni – „Chestiunea Zilei” și „Votează Moldova”, fiind singurii invitați în studio. PL și PLDM au fost prezenți cu câte 2982 sec și 1959 sec.

Diagrama 7.1. Durata apariției concurenților electorali în materialele relevante, altele decât buletinele de știri, sec.

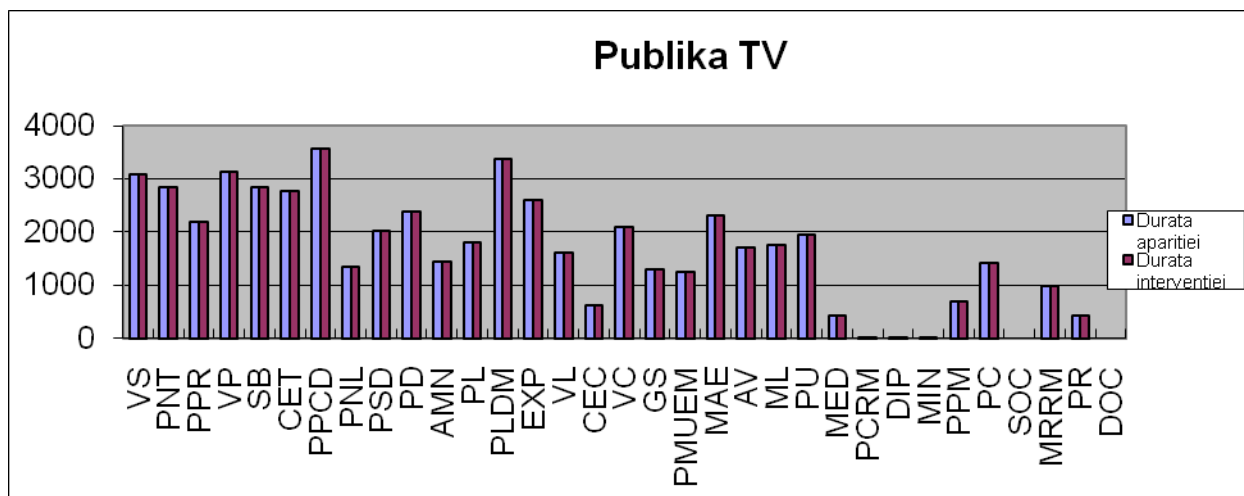
În perioada de raport, de cele mai dese ori Publika TV a oferit acces în știrile sale experților străini și locali, care au fost citați de 27 ori (438 sec). Dintre concurenții electorali, mai des au fost citați ca surse de știri reprezentanții partidelor de guvernământ și ai principalului partid de opoziție. Separat, partidele din cadrul AIE au apărut în calitate de surse după cum urmează: PL – de 15 ori (594 sec), AMN – de 11 ori (210 sec), PDM – de 16 ori (301 sec) și PLDM – de 20 ori (256 sec). PCRM a fost citat în total de 30 de ori, reprezentanții partidului apărând pe ecranul tv timp de 282 sec. Ceilalți concurenți electorali au fost citați ca surse în știri de 12 ori (343 sec).

Diagrama 8. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe în buletinele de știri la Publika 1, sec.

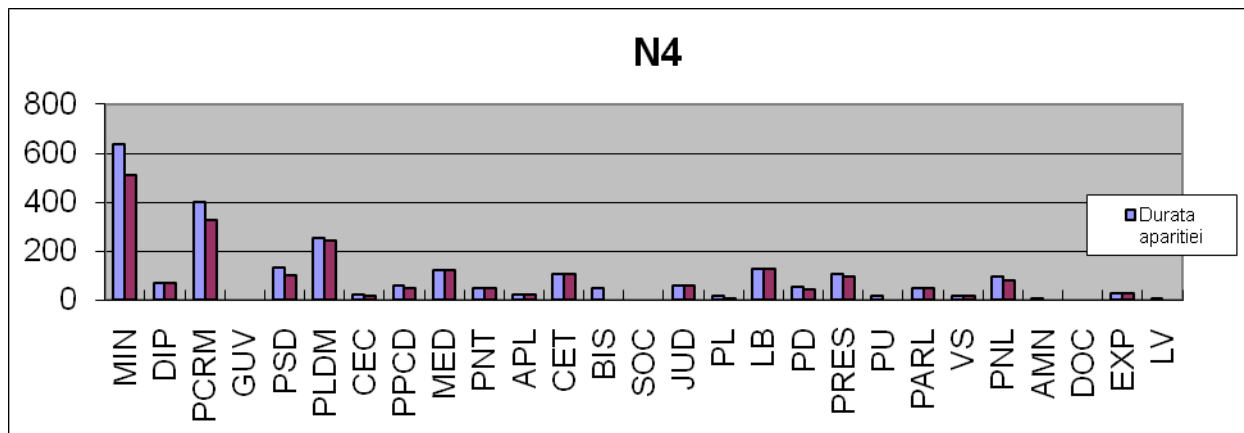
În emisiunile și materialele de opinie difuzate de Publika TV au participat preponderent experți, care au avut ocazia să intervină pe parcursul a 10651 sec (2,95 ore), urmați de reprezentanții PDM, PLDM și AMN, cu apariții de câte 2816 sec (0,78 ore), 2737 sec (0,76 ore) și respectiv 2191 sec (0,6 ore).

Diagrama 8.1 Durata apariției concurenților electorali în materialele relevante, altele decât buletinele de știri, sec.

La postul tv cu acoperire regională N4, primii în topul celor 128 de surse citate în știrile cu conotație electorală sunt Prim-ministrul și alți miniștri care au rămas în funcție în campania electorală – citați de 18 ori pe parcursul a 637 sec, și reprezentanții PCRM, citați de 18 ori (402 sec). PLDM, separat, apare ca sursă de știri în 16 cazuri (243 sec), celorlalți membri ai AIE revenindu-le mai puțin spațiu: PL – citat de 3 ori (19 sec), PD – de 5 ori (56 sec), AMN - de 2 ori (8 sec.) N4 este unul din puținele posturi care în știrile relevante citează ca surse cei mai mulți concurenți electorali, alții decât partidele din AIE și PCRM. Astfel, opt partide extraparlamentare și deputați independenți au fost citați direct sau indirect de 21 ori, cu durata totală de 510 sec. N4 nu a avut în perioada de raport nicio emisiune sau alte materiale de opinie.

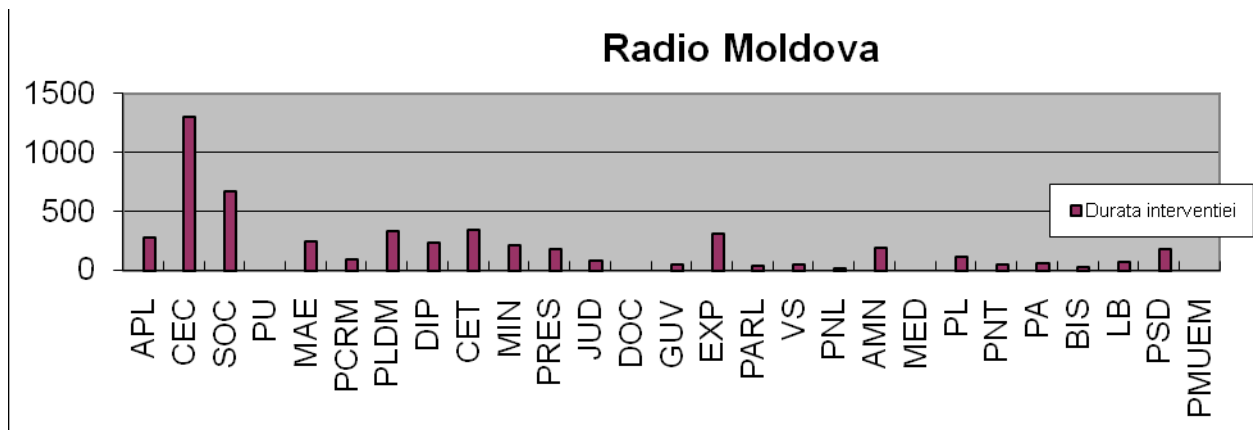
Diagrama 9. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe în buletinele de știri la N4, sec.

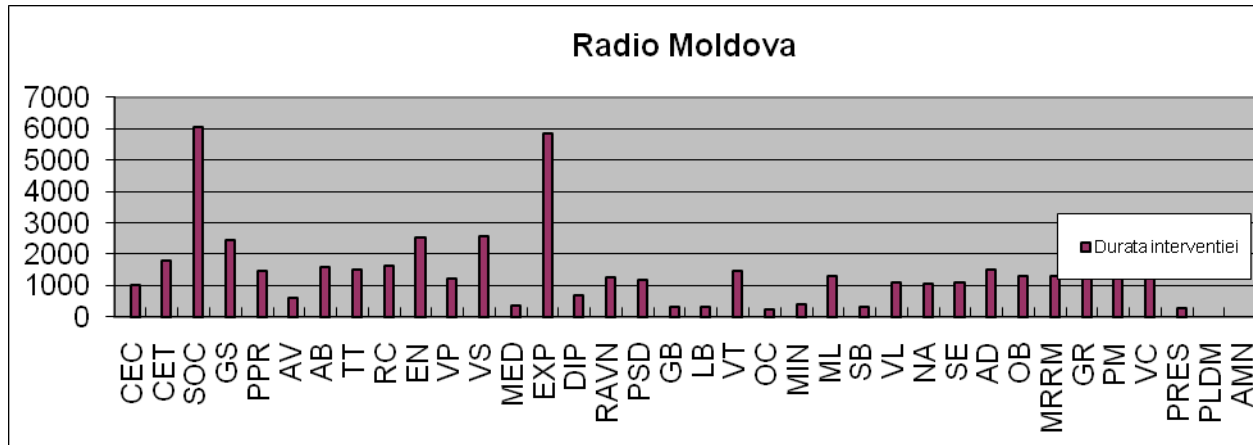
În știrile cu impact electoral direct sau indirect, postul public Radio Moldova a utilizat 184 de surse, dând preferință reprezentanților CEC, care au intervenit de 35 de ori pe parcursul a 1306 sec, dar și societății civile – 18 ori (652 sec) și cetățenilor simpli – citați de 15 ori (340 sec). La Prim-ministrul și alți miniștri care activează în guvern s-a apelat de 13 de ori, cu o durată a intervenției de 344 sec în total, în scădere semnificativă față de săptămâna precedentă. Președintele interimar apare în știri de 6 ori (179 sec). Dintre partidele aflate la guvernare, în perioada de raport ca surse de știri au apărut reprezentanții PL, PLDM și AMN (114 sec, 334 sec și, respectiv, 188 sec). Reprezentanții partidului de opoziție PCRM au fost citați în total de 3 ori (96 sec).

Diagrama 10. Durata intervenției directe a concurenților electorali în buletinele de știri la Radio Moldova, sec.

În materialele, altele decât știrile, cei mai vizibili au fost reprezentanții societății civile și experții. Datorită timpilor de antenă gratuită oferți de Radio Moldova, mai mulți concurenți au avut posibilitatea să-și prezinte platformele electorale.

Diagrama 10.1 Durata intervenției concurenților electorali în materialele relevante, altele decât buletinele de știri, sec.

În programele sale de știri, postul privat de radio Prime FM a citat de cele mai dese ori experți străini și locali, reprezentanții CEC și ai societății civile. Postul a oferit acces tuturor partidelor-membre ale AIE: PD a fost citat de 9 ori, cu durata intervenției de 42 sec, PLDM – de 10 ori (126 sec), PL – 4 ori (82 sec). AMN a fost citat indirect de 4 ori. Pe de altă parte, PCRM a fost citat în 12 materiale, acestui concurent fiindu-i alocate 72 sec în total, iar partidele extraparlamentare – de 16 ori, mai mult indirect, durata intervenției fiind de 177 sec. În programele electorale speciale și emisiunile de opinie, de cele mai dese ori au intervenit experții.

Diagrama 11. Durata intervenției directe a concurenților electorali în buletinele de știri la Prime FM, sec.

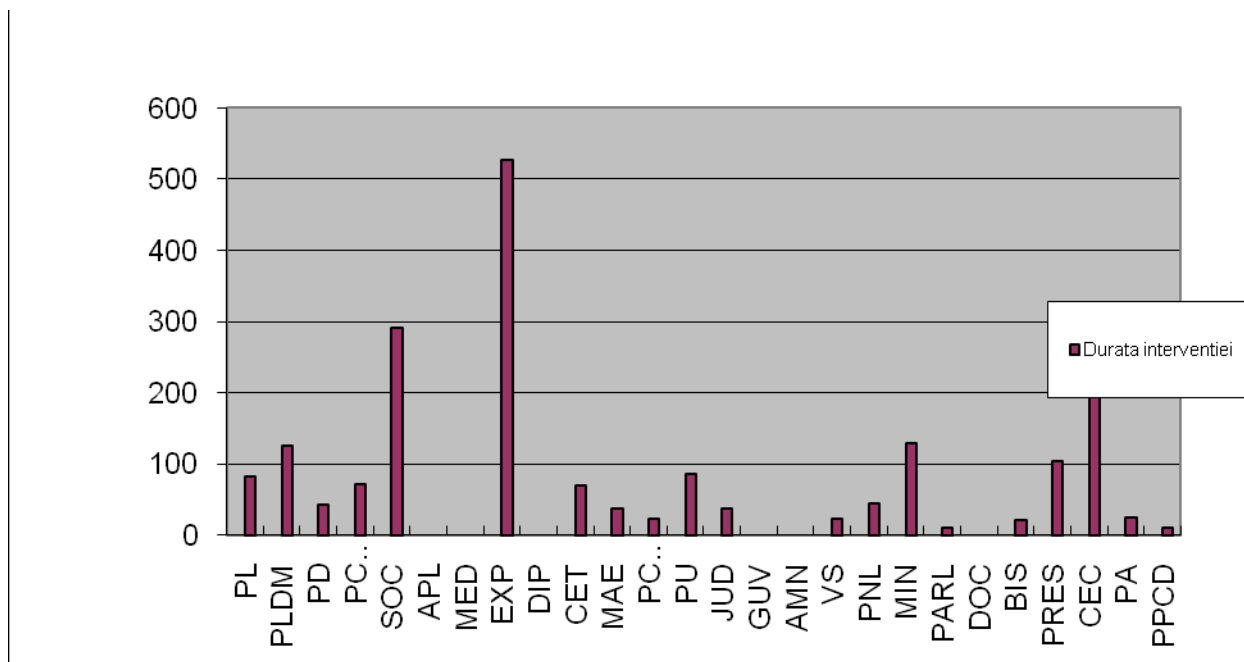
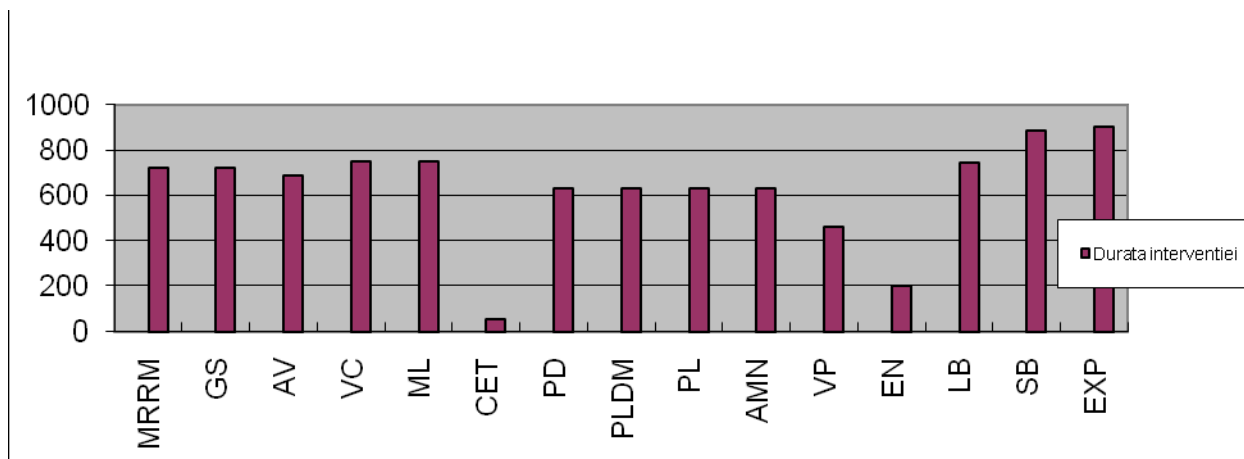
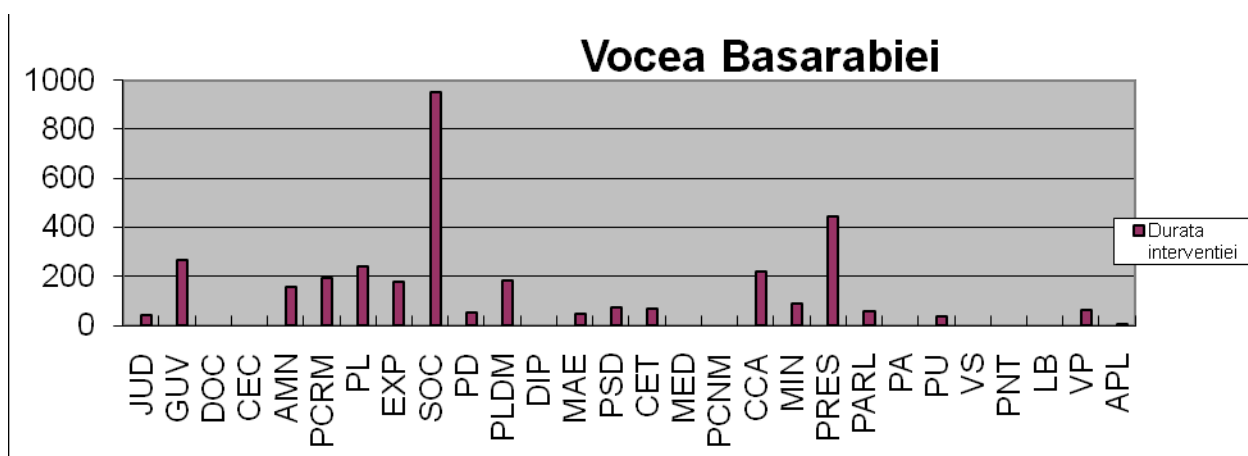

Diagrama 11.1 Durata intervenției concurenților electorali în materialele relevante, altele decât buletinele de știri, sec

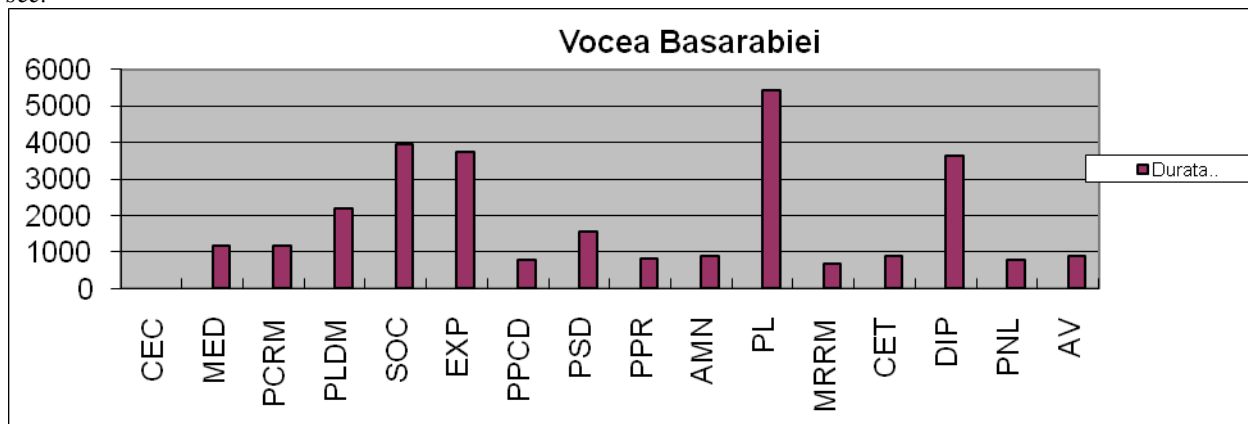
În perioada de raport, știrile puse pe post de Vocea Basarabiei au citat de cele mai multe ori reprezentanții societății civile, care au intervenit în total de 39 ori pe parcursul a 952 sec. Urmează Președintele interimar și reprezentanții Președinției cu 446 sec, aceștia fiind citați de 9 ori. PL, AMN și PD au fost citați direct sau indirect de 14 ori (239 sec), de 8 ori (156 sec) și, respectiv, de 11 ori (53 sec). Pe de altă parte, PCRM a fost citat direct sau indirect de 16 ori (194 sec). La celelalte partide extraparlamentare și candidați independenți s-a făcut trimitere în buletinele de știri de la Vocea Basarabiei de 22 de ori, aceștia intervenind direct timp de 224 sec.

Diagrama 12. Durata intervenției directe a concurenților electorali în buletinele de știri la Vocea Basarabiei, sec.

Pe lângă știri, Vocea Basarabiei a avut și materiale de opinie, emisiuni, interviuri, dezbateri în care concurenții electorali au avut posibilitatea să intervină direct, alături de experți și cetățeni. Primii în topul surselor sunt reprezentanții PL, urmași de experți și societatea civilă.

Diagrama 12.1 Durata intervenției concurenților electorali în materialele relevante, altele decât buletinele de știri, sec.

4.3 Concurenții electorali favorizați sau defavorizați, direct sau indirect - Frecvența

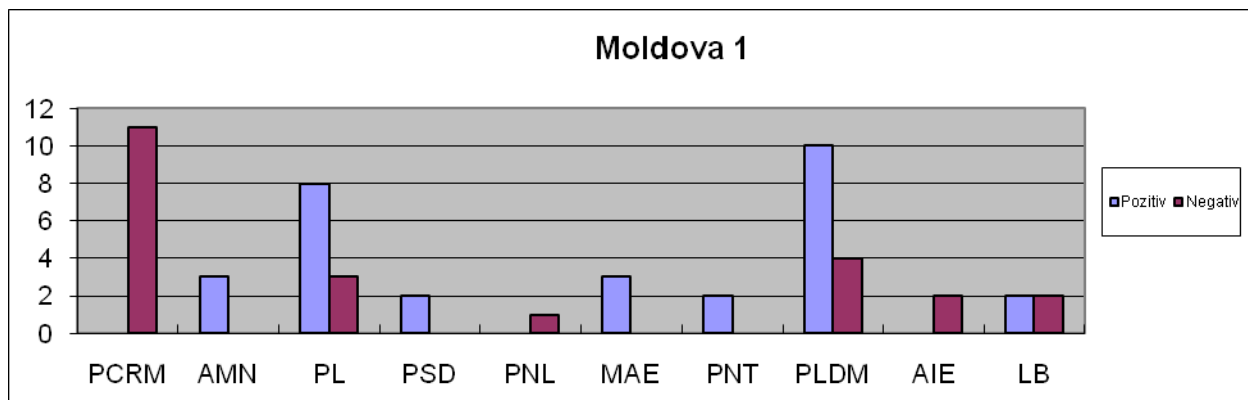
4.3.1 TV

Moldova 1

În săptămâna 8-14 noiembrie 2010, majoritatea subiectelor ce cad sub incidența prezentei monitorizării au fost prezentate în lumină neutră, fiind totodată înregistrate și cazuri în care anumiți concurenți electorali au apărut în context pozitiv și negativ. De cele mai multe ori în context pozitiv a apărut concurentul electoral PLDM – 10 ori, fiind vorba de știri privind *serviciile gratuite acordate de juriștii și medicii PLDM în localitățile rurale, demararea campaniei „Adevărul despre sărăcie”, de către organizația de tineret a PLDM, întâlnirea lui Vlad Filat cu studenții USM, evaluarea ultimului an de guvernare, din partea consilierului lui Filat, opiniile experților societății civile potrivit cărora relațiile dintre Chișinău și Tiraspol ar fi fost deblocate doar datorită întâlnirii dintre Filat și Smirnov etc.* Pondere știrilor favorabile PLDM în numărul total de știri puse pe post de Moldova 1 a fost de 11,2%. PLDM a fost menționat de 4 ori și în context negativ (4,4%). PL a apărut în context pozitiv de 8 ori sau în 8,9% din știri (în materiale privind *participarea lui Mihai Ghimpu la transmiterea a 5000 dosare ale celor deportați către Arhiva Națională, inițiativa PL de a sesiza Curtea Constituțională cu privire la perfectarea pașapoartelor temporare peste hotare în cazul în care acestea sunt declarate pierdute, săditul copacilor la Cotul Morii, acțiune întreprinsă de tineretul PL, prezentarea platformei electorale a PL la Nisporeni și Ungheni*) și de 3 ori în context negativ, sau 3,3%. AMN apare doar în context pozitiv în 3 știri sau în 3,3% din total. În lumină pozitivă au apărut și un șir de partide extraparlamentare.

PCRM a apărut doar în context negativ în 11 cazuri sau în 12,3% din numărul total de știri relevante prezentei monitorizării. Contextul negativ a fost determinat de *acuzățiile lansate de diferiți concurenți electorali la întâlnirile cu alegătorii, la anii guvernării PCRM, „schema mafiotă” construită în ultimii 8 ani în domeniul prețurilor la medicamente, interzicerea spoturilor PCRM pentru că ar încălca legislația etc.*

Diagrama 13. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la Moldova 1, frecvența

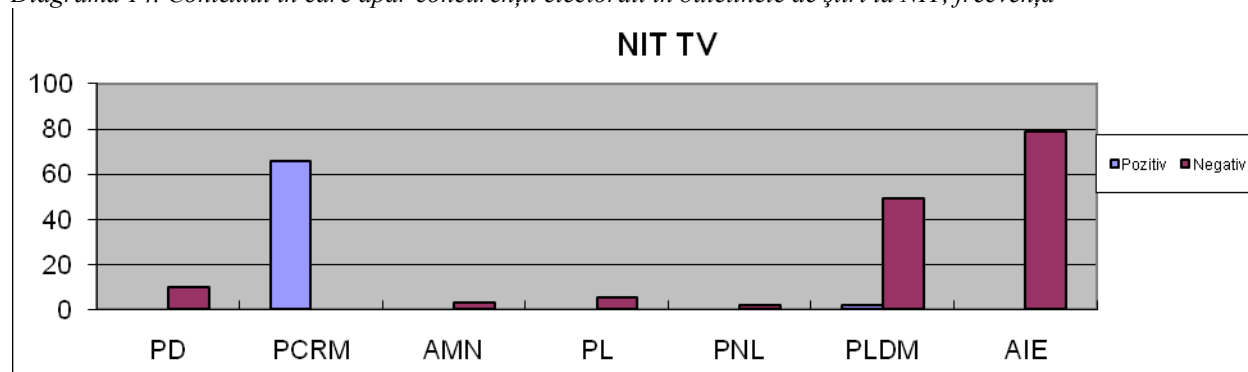

În programele, altele decât știri, de cele mai multe ori în context negativ au fost menționați PCRM și AIE: de câte 9 și 7 ori, respectiv, fiind vorba de diverse acuzații din partea altor concurenți electorali în timpul dezbaterilor electorale.

NIT

În perioada de raport, NIT a continuat să favorizeze masiv PCRМ, acestui concurent electoral fiindu-i alocat un spațiu foarte mare în buletinele de știri. Astfel, timp de o săptămână, PCRМ a apărut în context pozitiv în 66 de știri, ponderea știrilor favorabile acestui concurent electoral în numărul total de știri cu impact electoral fiind de 36,2%. Reprezentanții PCRМ apar în lumină pozitivă în știri despre *declarații de susținere a PCRМ, întâlnirile membrilor PCRМ cu alegătorii, susținerea PCRМ de către organizațiile de tineret, interviul acordat de Vladimir Voronin ziarului Rossiyskaia Gazeta, cu privire la rolul PCRМ în îmbunătățirea relațiilor cu Rusia, opiniile experților despre platforma „bine gândită” a PCRМ, concepția politicii externe, expusă în Nezavisimaia Moldova etc.* În contrast, AIE a fost menționată în context negativ în 43,4% din materiale (79 ori), de cele mai dese ori fiind vorba de *acuzatii de proastă guvernare a țării, îngrădirea libertății presei, acuzații lansate de membrii PCRМ la întâlnirile cu alegătorii, dar și în astfel de raportul OSCE în care ar fi aduse critici asupra modificării Codului electoral și intenția PCRМ de a sesiza CC privind legalitatea modificărilor la Codul electoral, acuzații de politică antieuropeană, de destabilizarea politică, incapacitate de conducere, instabilitatea economică etc.* Totodată, partidele-membre ale AIE au apărut în lumină negativă separat: PD – 10 ori (5,4%), PL – 5 ori (2,7%) , AMN – de 3 ori (1,6%) și PLDM - 49 ori sau 26,9%.

Diagrama 14. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la NIT, frecvența

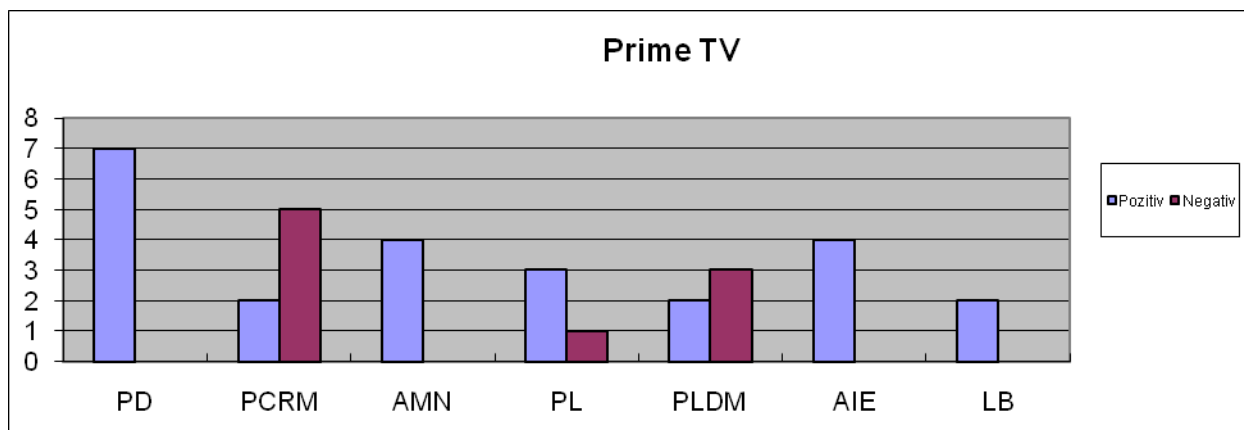
În materialele, altele decât știri, de la NIT în perioada de referință nu s-a observat vreo defavorizare masivă a vreunui concurent electoral, Doar AIE apare în lumină negativă de 8 ori (5,3% din numărul total), fiind vorba de acuzațiile lansate de alți concurenți în timpul dezbaterilor electorale.

Prime TV

Concurentul electoral care apare de cele mai dese ori în context pozitiv la Prime TV este PD – 7 apariții sau 10,4% din totalul știrilor cu implicații electorale. Acestea s-au referit în principal la *participarea organizației de tineret a PDM la sădit trandafiri în orașul Râșcani, doleanța PDM de a deține funcția de prim-ministrul în viitorul Guvern, întâmpinarea lui Marian Lupu cu „pâine și sare” în sudul țării, la întâlnirea cu alegătorii etc.* Ponderea știrilor favorabile și defavorabile pentru PCRМ a fost de 2,9% și 7,4% (2 și, respectiv 5 apariții în context pozitiv și negativ). PLDM apare și în context pozitiv, și negativ: 2 și 3 ori (2,9 și 4,4%), PL – 3 ori pozitiv și o dată negativ (4,4% și 1,4%), iar AMN doar în context pozitiv – de 3 ori (4,4%) (Diagrama

15). În emisiuni la Prime TV de cele mai dese ori în context negativ au apărut PD și PL, de câte 2 ori. Ultimul apare de 2 ori și în context negativ.

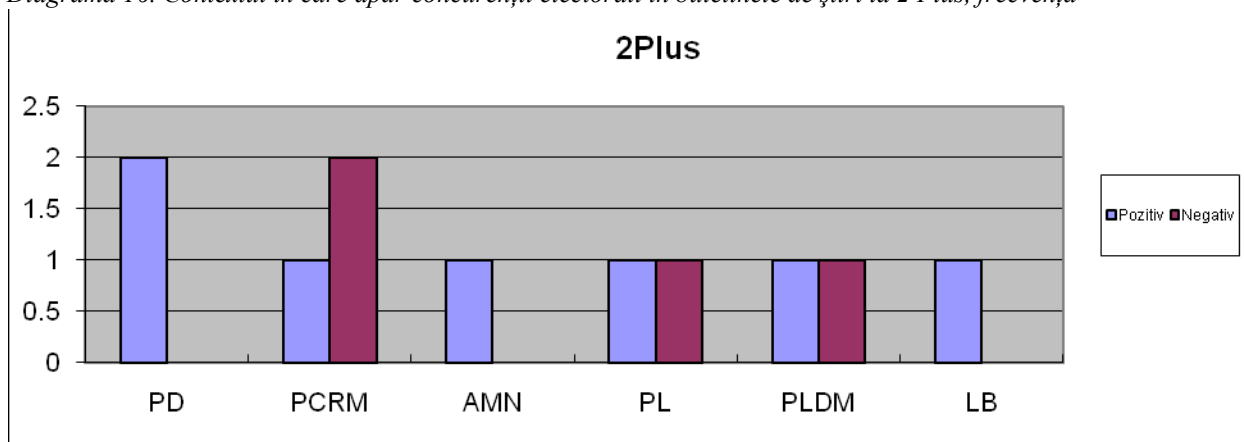
Diagrama 15. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la Prime TV, frecvența

2 Plus

Majoritatea din cele 28 de știri relevante de la 2 Plus s-au referit la subiecte neutre. Doar în câteva cazuri concurenții au fost prezentați negativ sau pozitiv. Astfel, PD este favorizat de 2 ori (7,15%), iar AMN, PL, PLDM și PCRM - câte o dată. Ultimii trei apar și în context negativ câte o singură dată.

Diagrama 16. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la 2 Plus, frecvența

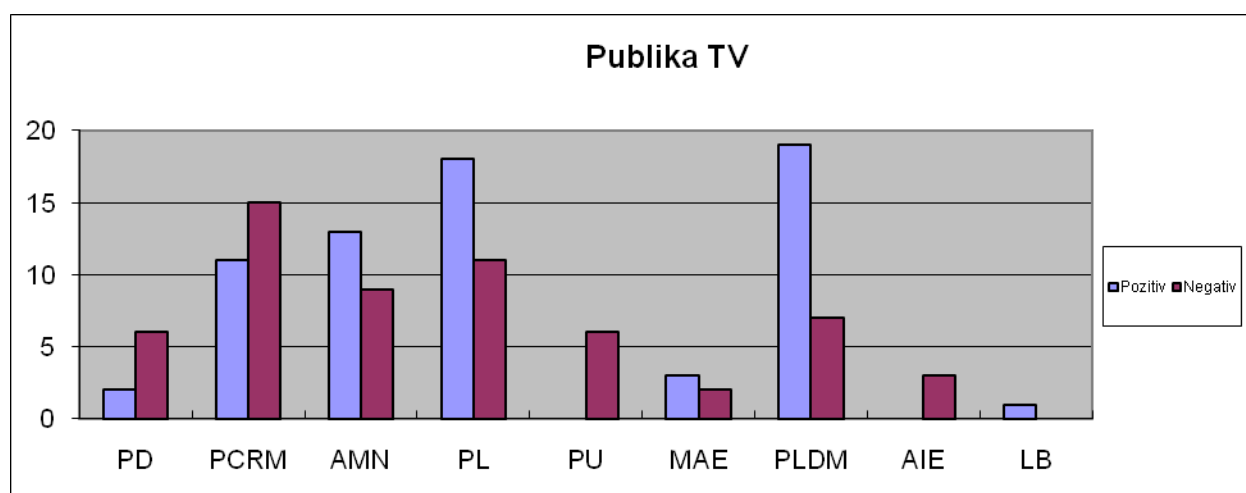

Publika TV

La Publika TV, contextul în care au apărut concurenții electorali în majoritatea cazurilor a fost neutru. În unele cazuri, reprezentanții partidelor concurente și candidații independenți au apărut fie în context negativ, fie pozitiv. De cele mai multe ori, în context favorabil, dar și defavorabil au apărut PLDM, PL și PCRM. Astfel, PLDM apare în lumină pozitivă de 19 ori sau 14% din știri (*declarația consilierului lui Filat că Moldova ar putea depune cererea pentru aderarea la*

UE în 2011 cu condiția că AIE se va menține la putere, necesitatea reducerii prețurilor la medicamente și demiterea directorului Agenției Medicamentului la inițiativa lui Vlad Filat, sondajul Vox Populi al Asociației Sociologilor și Demografilor, juriștii PLDM vor ajuta lumea să depună plângeri în judecată împotriva comuniștilor etc.) și negativă – de 7 ori, ceea ce constituie 5,1% din totalul știrilor relevante. PL este protagonistul a 18 știri cu conotație pozitivă (13,3) (în reportajul de la Colonița, privind comemorarea lui Gheorghe Ghimpu, în care Mihai Ghimpu are un discurs de 486 sec, sondajul de opinie, scrisoarea lui Mihai Ghimpu adresată NATO în care solicită ajutor în retragerea trupelor rusești) și 11 cu conotație negativă (8,1%), în mare parte fiind vorba de reacții la scrisoarea lui Mihai Ghimpu către NATO. PCRM are cele mai multe apariții în context negativ 15 ori (11,1%), fiind vorba în principal de ancheta demarată de CCCEC în cazul tinerilor din Anenii Noi care au donat bani PCRM, revolta mai multor locuitori din diferite sate care vor să dea comuniștii în judecată, acuzându-i de minciună, filmul produs de PLDM „8 ani de minciună” etc. dar apare și în lumină pozitivă de 11 ori (8,1%), în principal în știrile privind rezultatele sondajului de opinie, în care se spune că PCRM va trece în Parlament. Ceilalți concurenți au apărut și în lumină pozitivă, și negativă într-un număr mai mic de știri.

Diagrama 17. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la Publika TV, frecvența

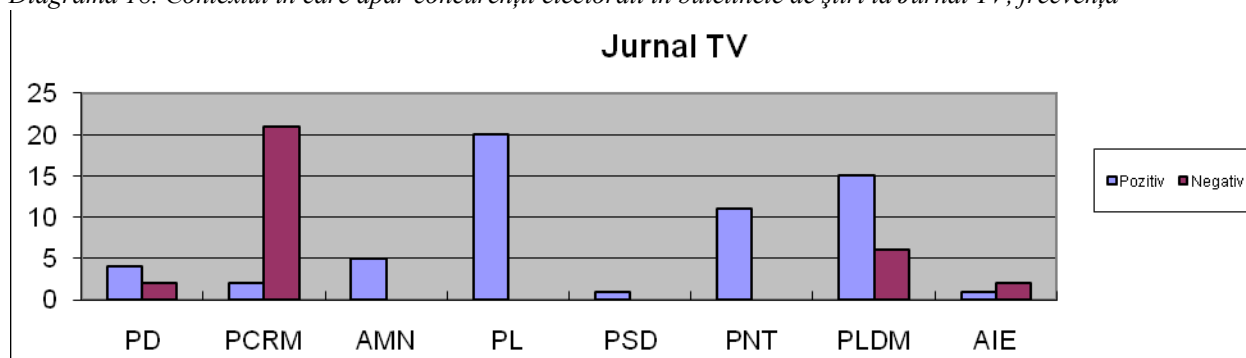
În materialele de opinie, Vox Populi, materiale de educație electorală de la Publika TV, de cele mai multe ori în lumină negativă apar PCRM și AIE – de câte 19 și, respectiv, 13 ori. Ceilalți actori electorali apar și pozitiv, și negativ, în funcție de participarea acestora la dezbateri electorale.

Jurnal TV

La Jurnal TV, de cele mai multe ori în context pozitiv apar concurenții electorali PL, PLDM și PNT – de câte 20, 15 și, respectiv 11 ori, ceea ce constituie 17,7%, 13,2% și 9,7% corespunzător. Apariția PL și PLDM în lumină pozitivă este determinată nu doar de evenimentele și declarațiile electorale ale acestora, ci și de aparițiile liderilor partidelor în calitate de președinte interimar și prim-ministru în știri cu conotație electorală indirectă (de exemplu *desecretizarea dosarelor SIS și predarea arhivei naționale cu participarea lui Mihai Ghimpu, comemorarea lui Gheorghe Ghimpu la Colonița, adresarea lui Ghimpu către NATO, intervenția lui Filat pentru a reduce*

prețurile la medicamente). PNȚ apare pozitiv în știri privind lupta PNȚ cu mafia în persoana lui Vlad Plahotniuc, cu mafia din sistemul judecătoresc, revenirea TVR pe ecrane, lupta cu „măinile goale” împotriva corupției etc. PCRM a apărut de 21 ori în context negativ (știrea despre neregulile financiare în rapoarte depistate de CEC, jocul electronic „Serafică fără frică” care luptă cu 4 lideri comuniști, acuzațiile aduse de alți concurenți la întâlnirile cu alegătorii că PCRM înseamnă sărăcie, acuzațiile că la întâlnirile cu PCRM participă și bolnavii cu deficiențe mentale, că PCRM va pierde alegerile din 28 noiembrie, datele sondajului de opinie cu titlul „Comuniștii vor pierde” etc.) și de 2 ori pozitiv, ceea ce reprezintă 18,5% și aproximativ 1,8% din numărul total de 113 știri ce cad sub incidența prezentei monitorizării (Diagrama 18). În materialele de opinie de la Jurnal TV, de cele mai dese ori în context pozitiv a apărut AIE – 3 ori sau 6,6%, iar în context negativ PCRM – 7 ori (15,5%).

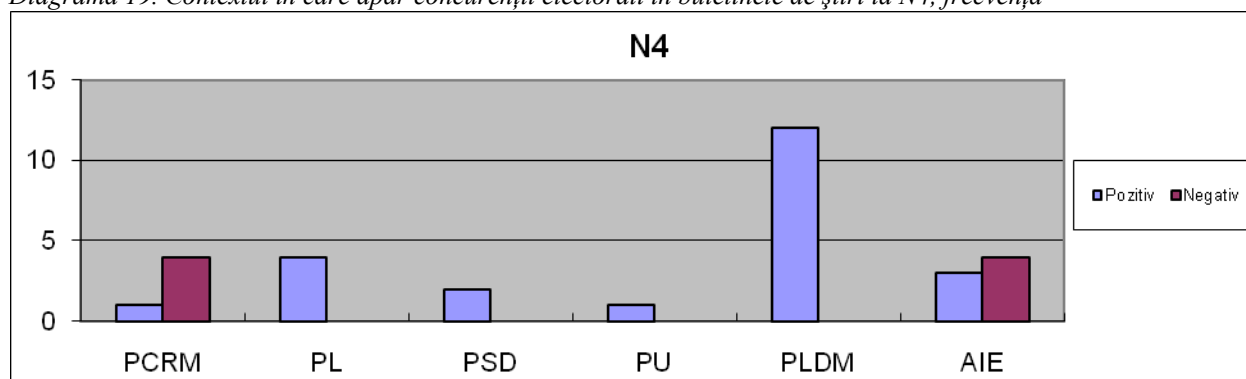
Diagrama 18. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la Jurnal TV, frecvența

N4

La postul cu acoperire regională N4, în lumină pozitivă apare preponderent PLDM – 12 ori sau 17,1% din numărul total de 70 știri. Este vorba în principal de știri privind serviciile gratuite oferite de medicii și juriștii PLDM în localitățile rurale, întâlnirea lui Filat cu tinerii, Filat a vizitat o familie căreia i-a dăruit un calculator, declarația lui Filat că Moldova va putea depune cererea de aderare la UE în 2011, demiterea directorului Agenției Medicamentului de către Filat, ședința guvernului cu privire la dotarea căminelor cu calculatoare, preconizată vizită a lui Filat în Italia, preconizată întâlnire a lui Filat cu Putin. În context negativ, de cele mai multe ori apar PCRM și AIE – de câte 4 ori fiecare (5,7%).

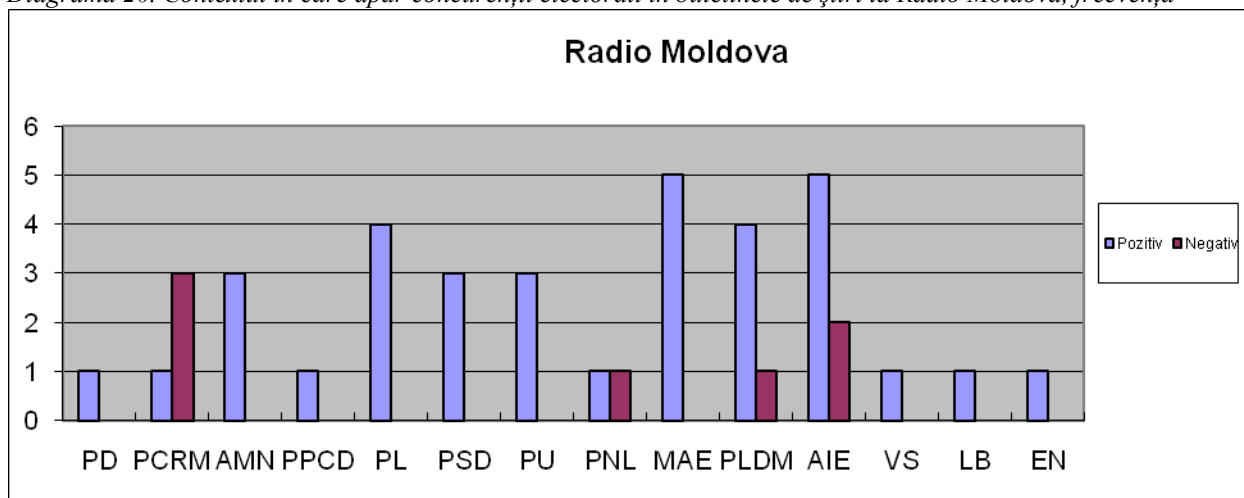
Diagrama 19. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la N4, frecvența

Radio Moldova

În perioada de raport, la Radio Moldova nu s-a observat facorizarea sau defavorizarea evidentă a vreunui concurent electorală. Majoritatea din cele 115 știri au prezentat subiectele în context neutru. În 31 de cazuri concurenții au apărut în context pozitiv, fără ca vreun concurent să iasă în evidență prin numărul mare de știri favorabile. În 7 cazuri a fost vorba de context negativ, 3 dintre acestea revenind PCRМ-ului (*Diagrama 20*). În materialele, altele decât știrile, de cele mai multe ori în context defavorabil au apărut PCRМ și AIE, de câte 11 și 6 ori, de obicei fiind vorba de diverse acuzații din partea altor concurenți electorali.

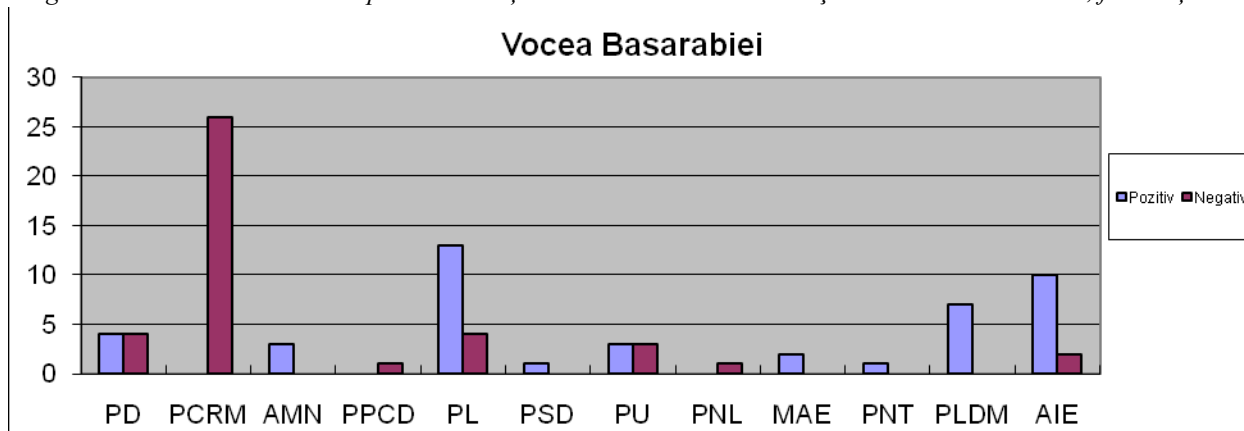
Diagrama 20. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la Radio Moldova, frecvența

Vocea Basarabiei

În buletinele de știri de la Vocea Basarabiei, de cele mai multe ori în context pozitiv a fost prezentat PL - 13 ori sau 8% din numărul total de 162 știri. Astfel, PL este favorizat prin știrile despre întâlnirile electorale la Slobozia Mare, participarea lui Mihai Ghimpu la transmiterea dosarelor desecretizate către Arhiva Națională, scrisoarea lui Ghimpu către NATO etc. Acest concurent electoral apare și în lumină negativă de 4 ori (2,49%). PLDM apare doar în știri favorabile - 7 ori sau 4,3%, inclusiv în știri privind declarația lui Filat despre semnarea tratatului moldo-român, lansarea campaniei „Medicii și juriștii contra sărăciei”; lansarea filmului „Adevărul despre sărăcie”, lansarea „angajamentului pentru tineri” de către Vlad Filat etc. AIE este favorizată în 10 știri și defavorizată în 2 cazuri - 6,1 și 1,2%. Iar PCRМ apare doar în context negativ de 26 ori (16%), în materialele despre acuzațiile de agresiune a unui membru al PLDM de către un simpatizant PCRМ, filmul „Adevărul despre sărăcie” realizat de PLDM, acuzații din partea PCRМ că PCRМ ar recurge la procedee mincinoase, în contextul interzicerii de către Curtea de Apel a unui spot publicitar PCRМ, Raportul Promolex, privind participarea la întâlnirile electorale ale PCRМ a persoanelor bolnave mental, sondajul unei organizații rusești cu sediul în regiunea transnistreană potrivit căruia PCRМ cade în sondaje etc. Mai multe partide extraparlamentare au fost reflectate fie pozitiv, fie negativ (*Diagrama 21*). În materialele de opinie de la Vocea Basarabiei, PCRМ apare de 18 ori în context negativ, iar PL și AIE de câte 7 și, respectiv 5 ori, în context pozitiv.

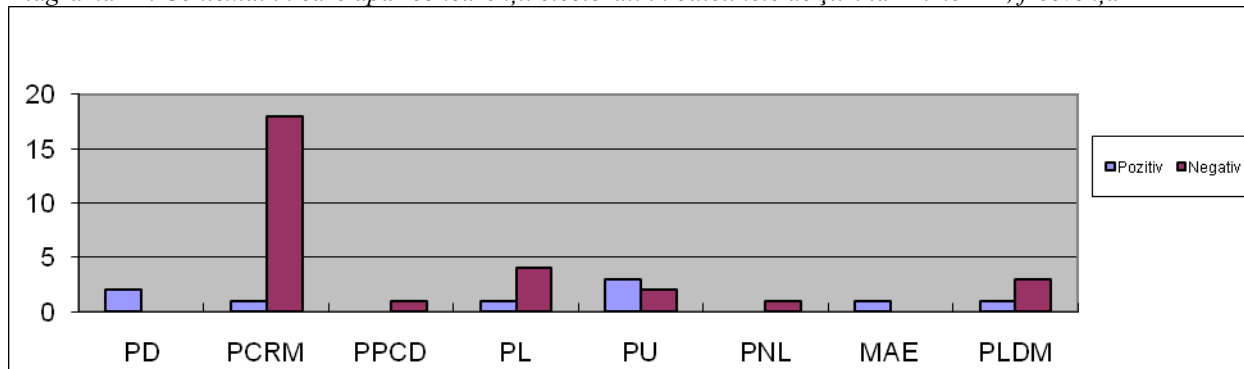
Diagrama 21. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la Vocea Basarabiei, frecvența

Prime FM

La Prime FM, de cele mai multe ori în context negativ apare PCRM – 18 ori, sau 17,4 % din cele 103 știri relevante. Este vorba de acuzațiile lui Vlad Filat că guvernul nu a reușit într-un an să „demonteze schemele frauduloase” create în ultimii opt ani, verdictul Curții de Apel Chișinău că PCRM ar fi încălcat regulamentul privind reflectarea campaniei electorale atunci când a difuzat un spot cu prezența lui Marian Lupu, afirmațiile făcute la congresul MAE că ar „trebui să scăpăm de ciurma comunistă” etc. Ceilalți concurenți electorali au apărut rareori în context pozitiv sau negativ, marea majoritate a știrilor fiind prezentate în context neutru (Diagrama 22). În materialele de opinie, de cele mai multe ori în context negativ au apărut PCRM și AIE. Ceilalți concurenți au apărut câte o singură dată, pozitiv.

Diagrama 22. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la Prime FM, frecvența

5. Presa scrisă, presa online

5.1 Implicarea în campania electorală

5.1.1 Ziare

În a doua săptămână a lunii noiembrie, în cele 12 ziare supuse monitorizării au fost publicate cu 8,4% mai multe materiale jurnalistice despre alegerile parlamentare anticipate decât în perioada precedentă (349 față de 322). Suprafață totală de ziar, afectată materialelor tematice, de asemenea a crescut cu 10%, până la 162 764 centimetri pătrați.

După o ușoară îmbunătățire a raportului dintre suprafața ocupată de știri și cea ocupată de materiale de opinie, înregistrată în săptămâna precedentă, în săptămâna prezentului raport materialele de opinie din nou au prevalat față de știri. Volumul de publicitate politică a concurenților electorali, plasată în ziare aproape că s-a dublat față de săptămâna precedentă. La fel, a crescut și numărul de materiale de educație electorală, la fel ca și suprafața ocupată de aceste materiale, însă această creștere nu este una semnificativă. Astfel, în perioada 8-14 noiembrie 2010, în ziare au fost publicate 143 de știri pe o suprafață de 54646 cm.p., ceea ce reprezintă 41% din numărul total al materialelor și 33,6% din totalul suprafeței ocupate de aceste materiale în cele 12 ziare monitorizate. Cele 93 de editoriale și alte materiale de opinie, publicate în această perioadă, au ocupat 57432 cm.p. sau 35,3% din totalul spațiului afectat materialelor despre alegeri, iar 46290 cm.p. sau 28,4% a fost publicitate electorală a concurenților electorali.

În cinci dintre ziarele monitorizate au fost publicate 19 materiale de educație electorală care prezintă modalitățile de exercitare a dreptului la vot și răspund la întrebări concrete legate de participarea la scrutin (*Timpul de dimineață*, *Jurnal de Chișinău*, *Cuvântul*, *Gazeta de Sud*, *Golos Bălți*), acestui gen de materiale specifice revenindu-i 5,4% din numărul și 2,5% suprafața totală afectată de ziarele monitorizate materialelor despre alegeri. Sondaje de opinie cu cetățenii la tema alegerilor, de tip „Vox Populi”, în săptămâna de raport a publicat un singur ziar (*Cuvântul*).

Diagrama 23. Frecvența materialelor ce vizează campania electorală, publicate în 12 ziare în perioada 8-14 noiembrie, numărul

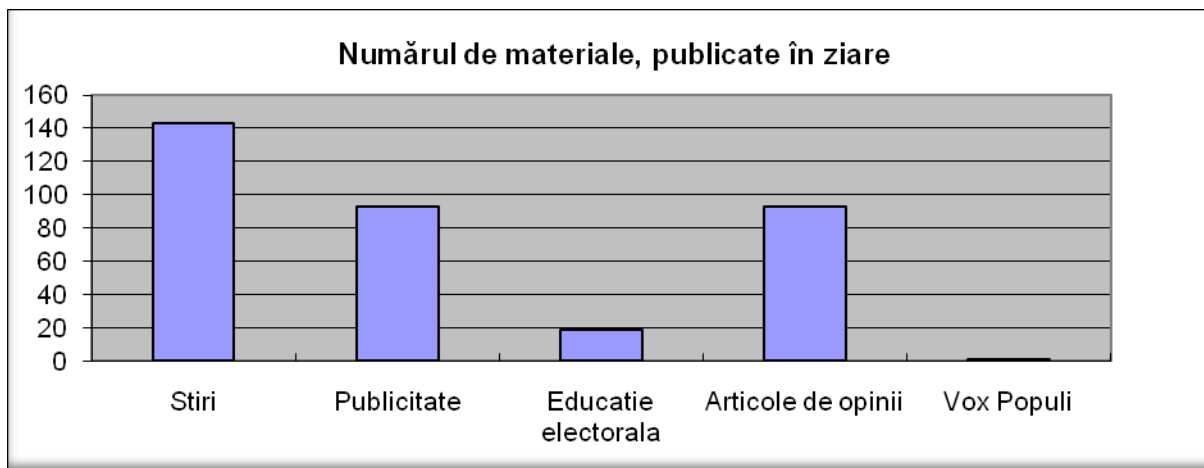
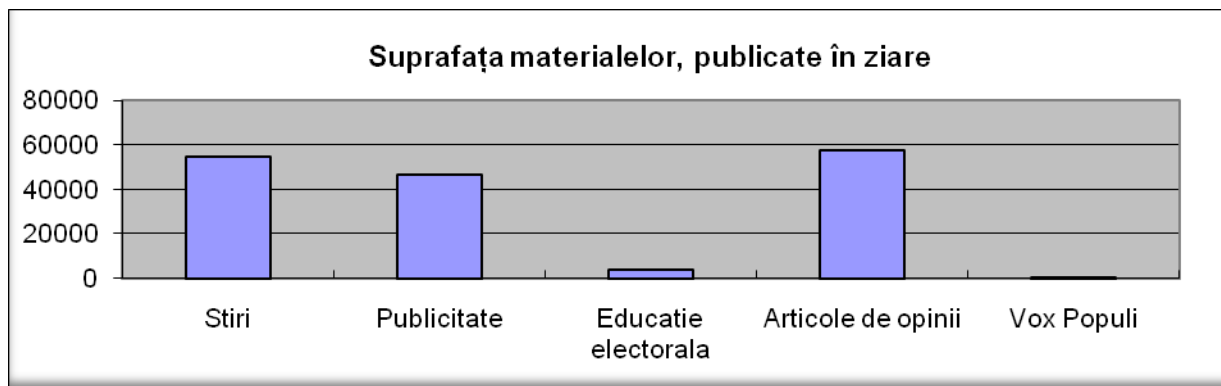

Diagrama 24. Suprafața materialelor ce vizează campania electorală, publicate în 12 ziare în perioada 8-14 noiembrie, cm.p.

Cele mai multe materiale la tema alegerilor parlamentare anticipate (79) au fost publicate în *Timpul de dimineață*, urmat de *Moldova Suverană* și *Nezavisimaia Moldova* cu câte 44 articole relevante, *Jurnal de Chișinău* (39) și *Panorama* cu 30 de texte despre alegeri. În ce privește suprafața de ziar, afectată materialelor tematice, topul primelor cinci ziare arată în felul următor: *Timpul de dimineață* (41788 cm.p.), *Nezavisimaia Moldova* (22061 cm.p.), *Jurnal de Chișinău* (18369 cm.p.), *Moldova suverană* (15134 cm.p.) și *Flux* (14333 cm.p.). **Notă:** la analiza acestui indicator trebuie luate în considerare formatul, volumul și periodicitatea apariției fiecărui ziar în parte.

În șase din ziarele monitorizate (*Flux*, *Moldova Suverană*, *Evenimentul Zilei*, *Nezavisimaia Moldova*, *Gazeta de Sud*, *Cuvântul*) raportul dintre materialele de opinie și știri a fost defavorabil știrilor, adică aceste publicații reflectă campania mai mult în opinii decât în știri. În ediția din săptămâna de raport, ziarul public *Vesti Gagauzii* nu a publicat nicio știre despre alegeri.

Volumul de publicitate electorală marcată corespunzător s-a majorat substanțial, cea mai mare parte a reclamei fiind publicată în ziarele *Komsomolskaia pravda v Moldove* și *Timpul de dimineață*. Totodată, mai multe ziare au publicat publicitate electorală ne-marcată corespunzător, ceea ce reprezintă o încălcare a prevederilor Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale în mass-media, adoptat de Comisia Electorală Centrală

Diagrama 25. Frecvența materialelor relevante, publicate în ziare în perioada 8-14 noiembrie, numărul

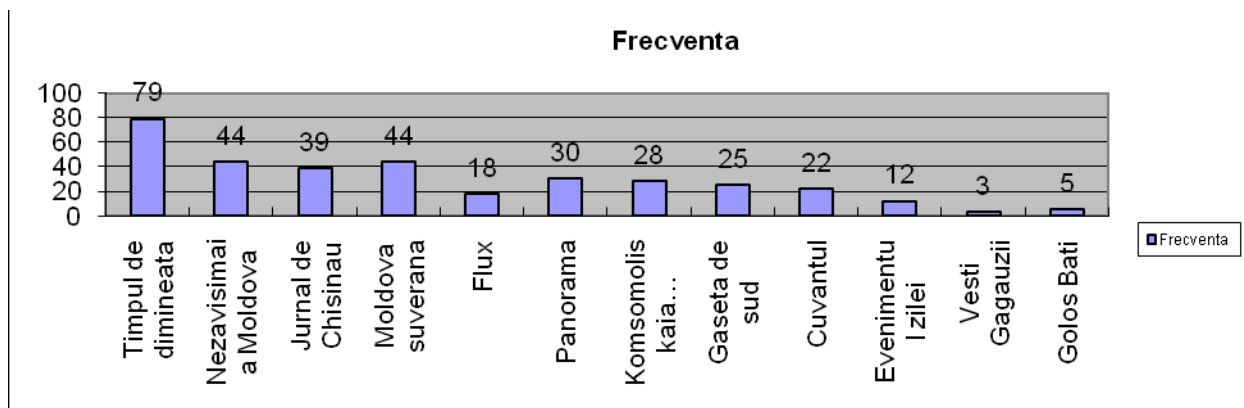
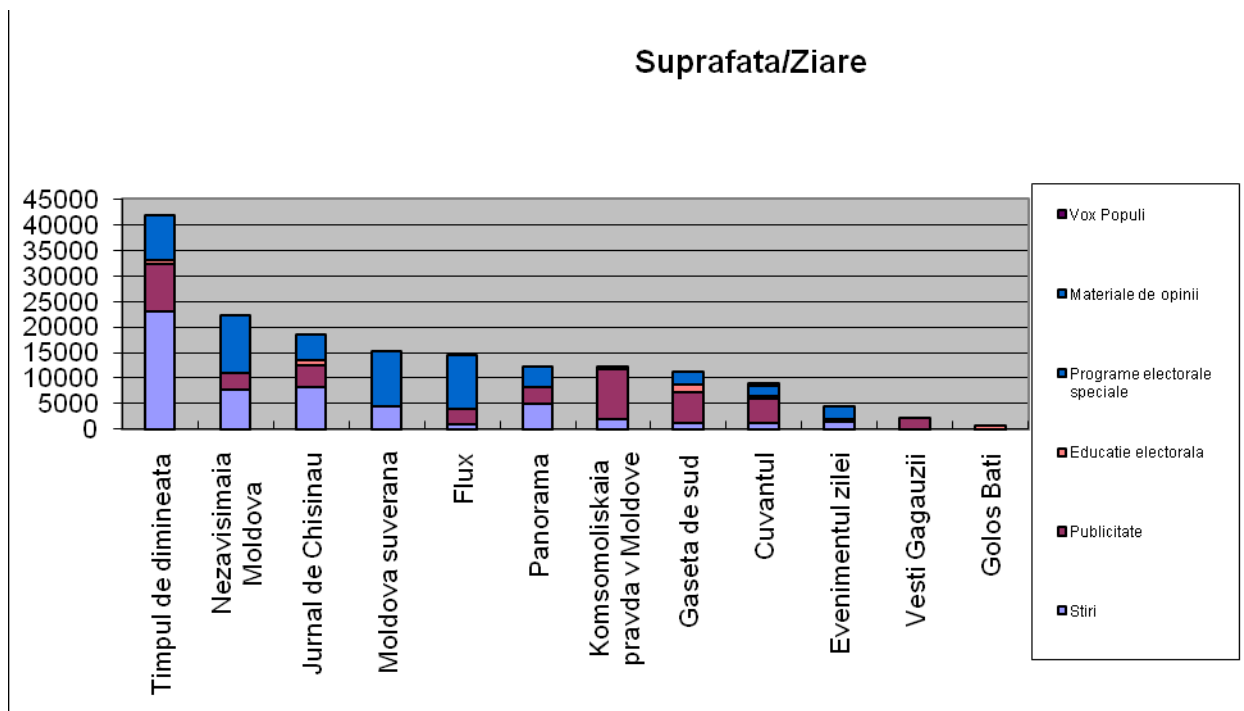

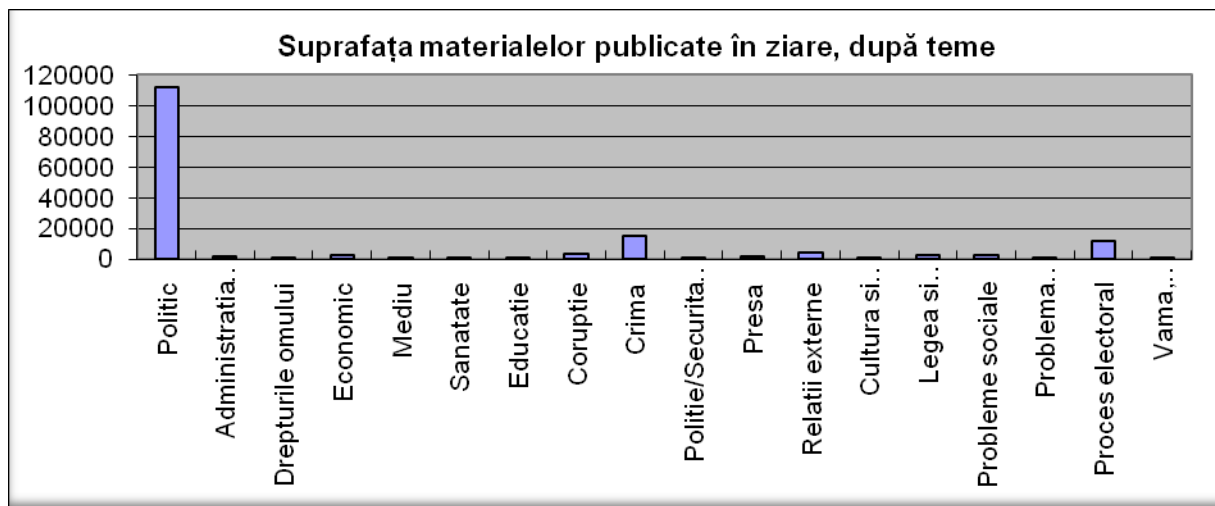
Diagrama 26. Suprafața materialelor din ziare ce vizează campania electorală în perioada 8-14 noiembrie, cm. p.

Din punct de vedere tematic, materialele jurnalistice continuă să abordeze politicul în general, prezentând evenimentele/declarațiile/reacțiile publice ale concurenților electorali (68% din numărul și suprafața totală), fără a analiza în detalii probleme și situații concrete din domeniile economic sau social. 13% din numărul total al materialelor publicate în săptămâna de raport s-au referit la tema desfășurării propriu-zise a procesului electoral, inclusiv la hotărârile CEC legate de examinarea contestațiilor depuse de concurenții electorali, însă suprafața ocupată de aceste articole a fost relativ mică, de doar 7,2% (circa 11800 cm.p) din totalul spațiului afectat materialelor despre alegeri. În schimb, suprafața rezervată materialelor în care concurenților electorali le sunt aduse acuzații de complicitate la acte de corupție sau alte infracțiuni, a fost de 14900 cm.p., sau 9,1% din total.

Niciunul din ziarele monitorizate nu a publicat dezbateri electorale, desfășurate prin modalitățile și cu mijloacele specifice presei scrise.

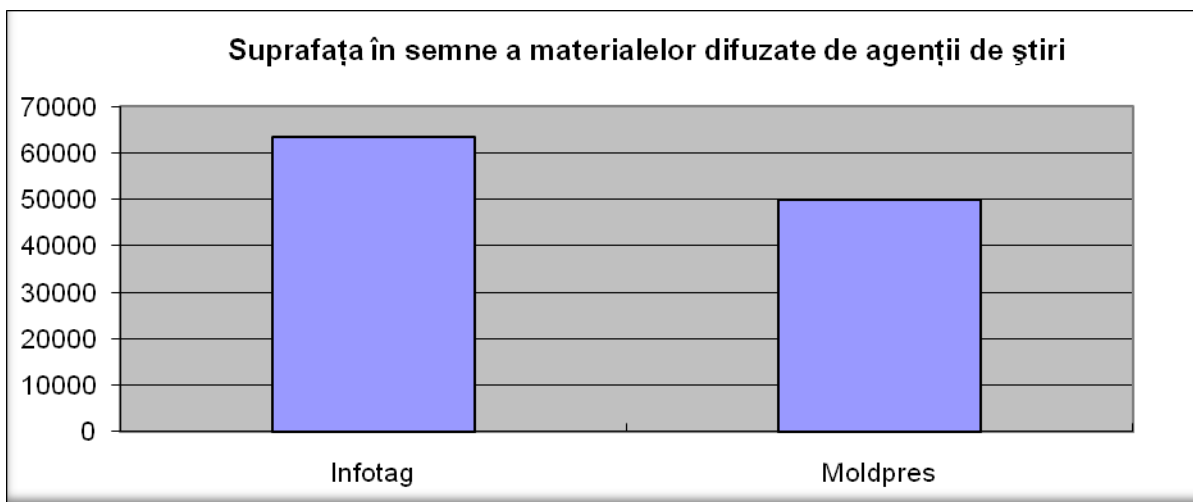
Diagrama 27. Temele abordate de ziare în perioada 8-14 noiembrie, suprafața, cm. p.

5.1.2 Agenții de presă și portaluri de știri

Cele două agenții de știri monitorizate, *Moldpres* și *Infotag*, au difuzat în săptămâna de raport 68 de știri relevante pentru subiectul prezentei monitorizări (față de 91 de știri în săptămâna precedentă, -25%). Știrile difuzate au avut un număr total de peste 113 400 semne (fără spațiu), ceea ce reprezintă o scădere cu 36% față de prima săptămână a lunii noiembrie. 63% din numărul de știri și 55,9% din suprafața ocupată de știrile difuzate revin agenției *Infotag*.

Diagrama 28. Spațiul (semne fără spațiu) alocat materialelor tematice de agențiile de presă în perioada 8-14 noiembrie.

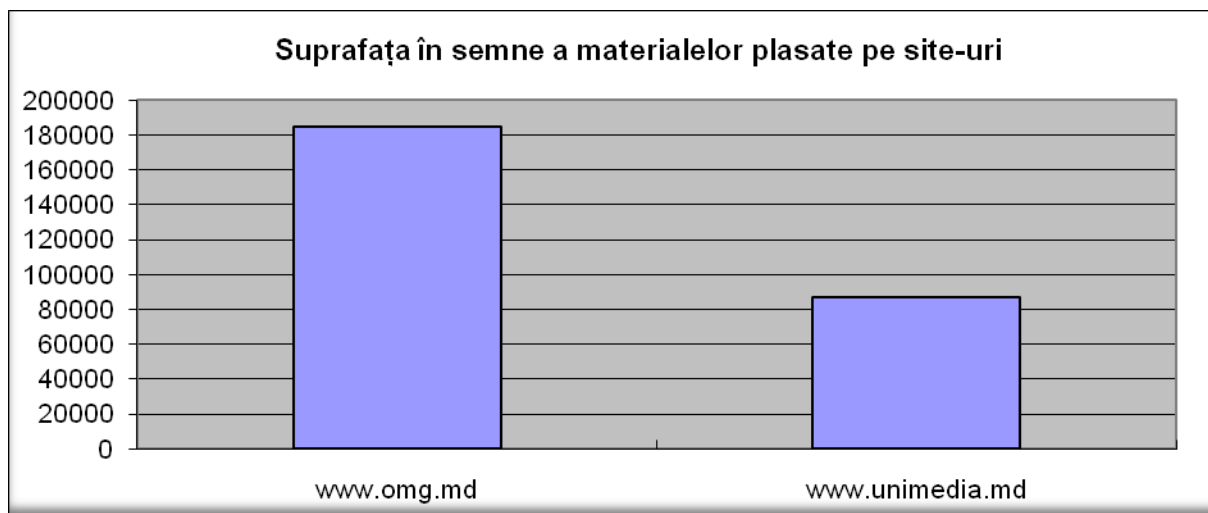

Numărul de informații despre alegeri, care au putut fi accesate de utilizatorii de internet pe site-urile www.unimedia.md și www.omg.md în perioada 8-14 noiembrie aproape că nu s-a schimbat față de săptămâna precedentă (188 de știri față de 186 de știri), deși suprafața totală a știrilor tematice pe cele două site-uri monitorizate a descrescut cu 9%, până la cca 271 mii semne (față de 298 mii semne în săptămâna precedentă de monitorizare). O parte din materialele plasate pe site-uri sunt însoțite de secvențe video pentru amplificarea efectului informațional al acestora. Pe

portalul informațional www.unimedia.md este plasată reclamă electorală în bannere aplicate, suprafața acestora nefiind contabilizată în diagramele de mai jos.

55% din numărul și 68% din suprafața totală a știrilor plasate de cele două portaluri monitorizate revin site-ului www.omg.md.

Diagrama 29. Spațiul (semne fără spațiu) alocat materialelor tematice de site-uri în perioada 8-14 noiembrie

5.2 Candidații, partidele favorizate sau defavorizate, direct sau indirect, în știri și emisiunile de opinii - frecvența

5.2.1 Ziare

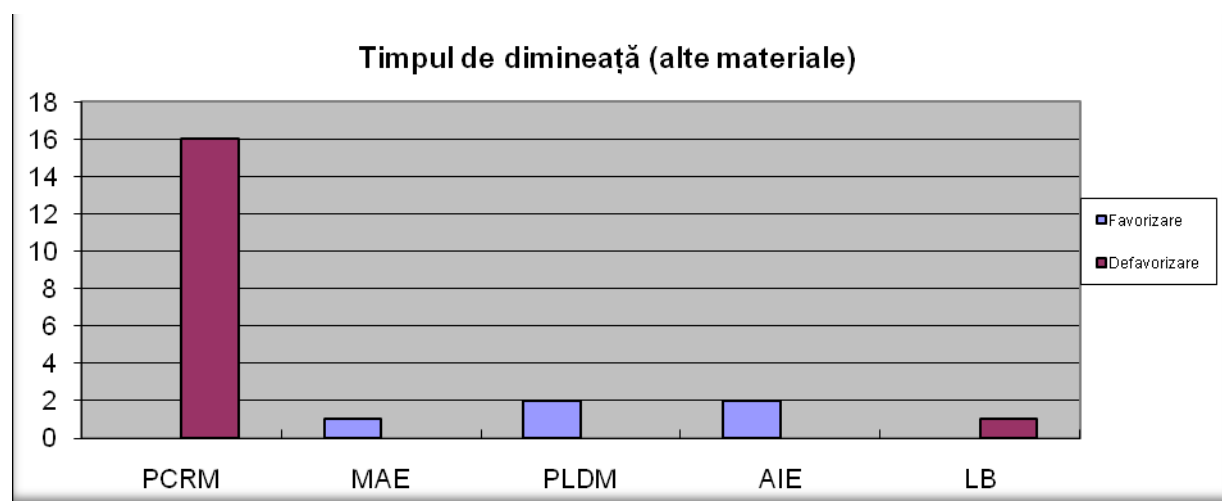
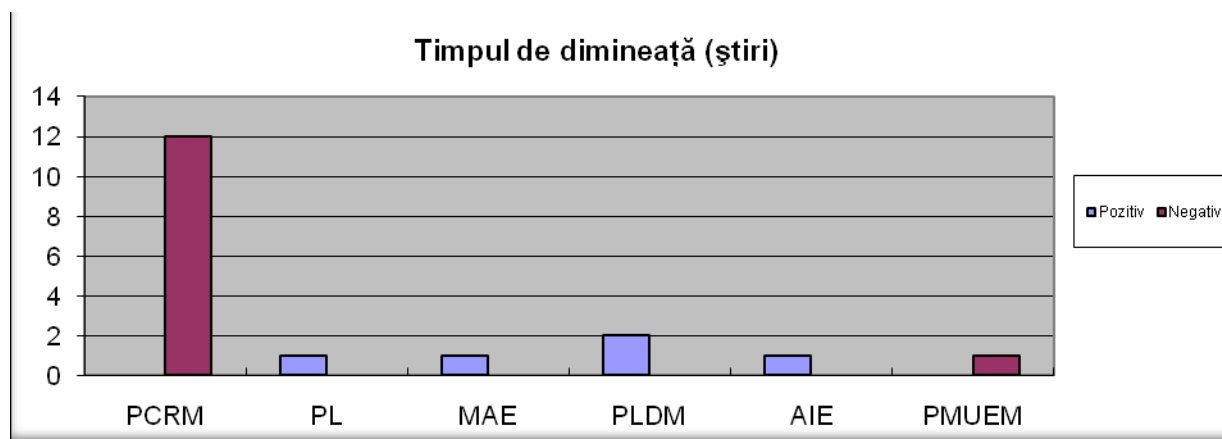
În 12 din cele 31 de știri pe care le-a publicat în săptămâna de raport (38,7% din total), ziarul *Timpul de dimineață* a defavorizat PCRМ, ceilalți concurenți electorali fiind prezentați în context relativ echilibrat, în 1-2 știri pozitive sau negative, fără o tendință clară de favorizare sau defavorizare a vreunuia dintre ei. În unele cazuri, concurentul electoral PCRМ este acuzat fără a i se oferi dreptul la replică, cum ar fi știrea despre cazul de presupusă agresiune a unui simpatizant PLDM de către un simpatizant PCRМ („Comuniștii fac agitație electorală cu... cuțitul”, 8 noiembrie).

În majoritatea articolelor de opinie (16 din 22 de cazuri, 72,7%), concurentul electoral PCRМ de asemenea este defavorizat prin prezentare în context negativ, inclusiv în câteva materiale de răspuns la amenințarea candidatului PCRМ Marc Tkaciuk de a da în judecată ziarul după publicarea textului unei scrisori electronice, pe care acesta i-ar fi adresat-o lui V. Voronin.

În perioada de raport au fost prezentați în context negativ într-un material de opinie candidații independenți, în special Elena Burghilă-Leonte („Independenții. Foaie verde, fum electoral...”, 10 noiembrie).

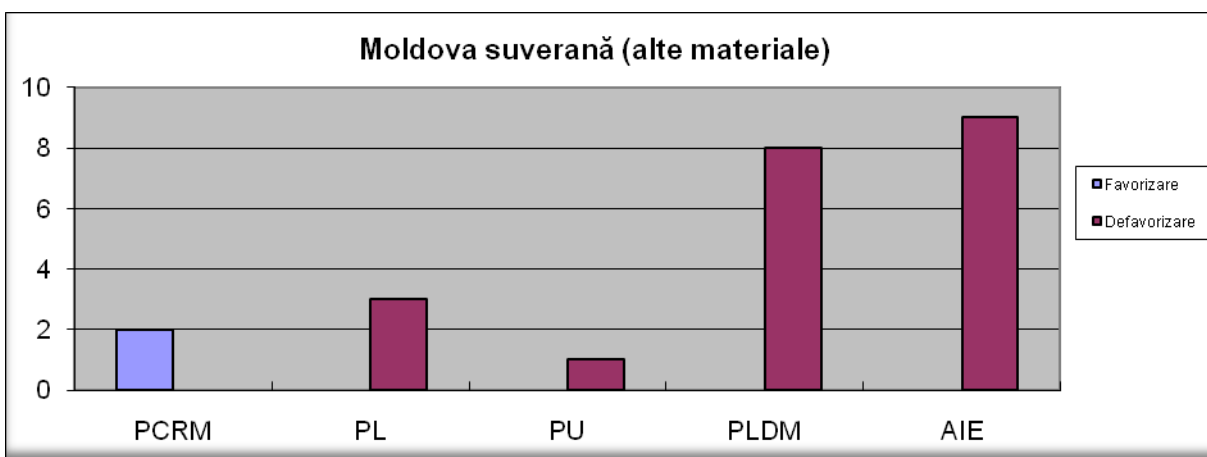
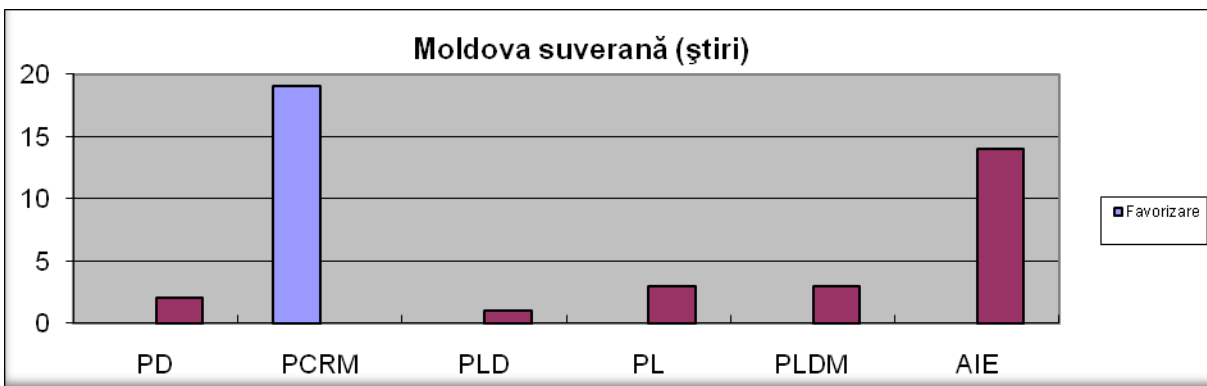
Analiza în ansamblu a știrilor și articolelor de opinie, publicate în *Timpul de dimineață*, indică asupra preferințelor editoriale ale ziarului – este vorba de partidele de orientare liberală, în special PLDM.

Diagramele 30 și 30.1. Concurenții favorizați sau defavorizați în Timpul de dimineață în perioada 8-14 noiembrie, frecvența

Politica editorială a ziarului *Moldova Suverană* este îndreptată în continuare spre critica dură a puterii, inclusiv în materiale cu un pronunțat caracter denigrator și cu elemente de limbaj xenofob, precum și spre favorizarea intensă a concurentului electoral PCRM care este singura forță politică agreată editorial de acest ziar atât în știri, cât și în articole de opinie. Astfel, PCRM apare pozitiv în toate cele 19 știri care îl vizează (26,4% din totalul de știri), la fel ca și în articolele de opinie. Astfel, ziarul publică știri generalizatoare, fără alte surse de informație decât candidații și activiștii PCRM, care lasă să se înțeleagă că majoritatea populației susține necondiționat PCRM și condamnă AIE. Deseori, aceste materiale sunt însoțite de fotografiile care îl reprezintă pe liderul PCRM, aplaudat de cetățeni („Moldova alege victoria”, „Studentii susțin PCRM”, 10 noiembrie). AIE este prezentată exclusiv în context negativ (14 știri, 9 materiale de opinie), îndeosebi fiind discreditate partidele componente ale alianței de guvernământ PLDM și PL, iar acestora din urmă nu li se oferă dreptul la replică („Morți și mii de oameni rămași fără adăpost pentru Băsescu și liberal-democrații moldoveni”, 9 noiembrie; „Actuala guvernarea le-a adus oamenilor frica”, 10 noiembrie; „PLDM a mutilat grav un activist PCRM”, 12 noiembrie etc.).

Diagramele 31 și 31.1. Concurenții favorizați sau defavorizați în Moldova Suverană în perioada 8-14 noiembrie - frecvența

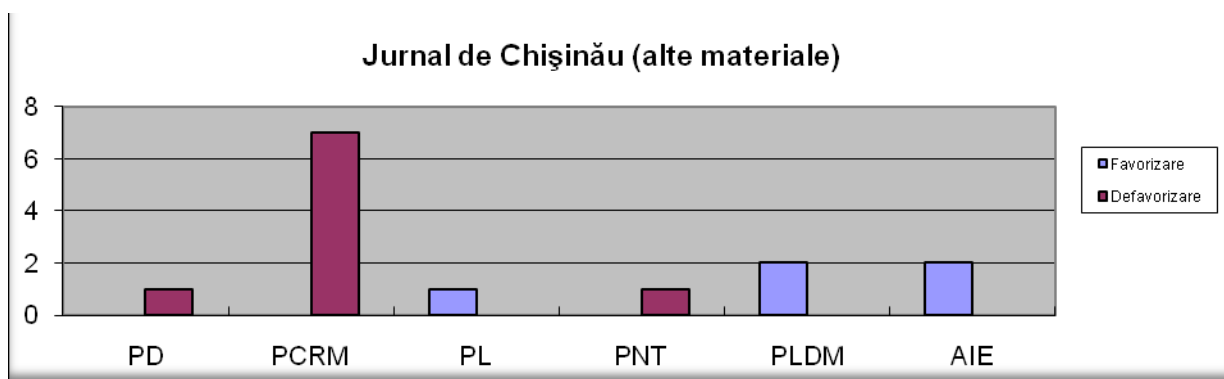
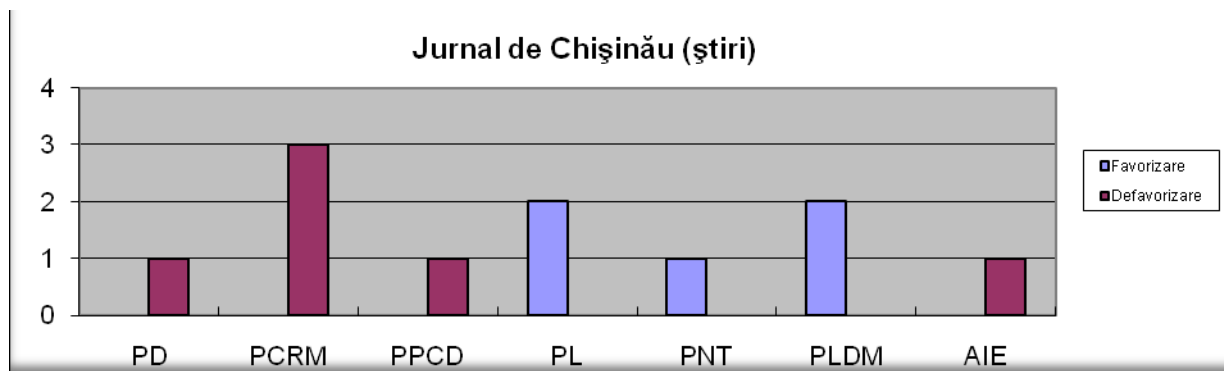

În știrile din *Jurnal de Chișinău*, publicate în această săptămână, de trei ori a apărut în context defavorizant concurentul electoral PCRM, iar PL și PLDM au apărut de câte două ori în context pozitiv. Ziarul a publicat un reportaj de o pagină despre o zi din activitatea liderului PL Mihai Ghimpu, acest material nefiind marcat ca și publicitate electorală. De asemenea, în ziar au apărut mai multe machete publicitare ale concurenților electorali, fără mențiunea că respectivul material ar fi fost achitat din fondul electoral al respectivului concurent.

PCRM a apărut în context negativ în toate articolele de opinie care l-au vizat din *Jurnal de Chișinău* (7 cazuri, 46,7% din cele 15 materiale de acest fel).

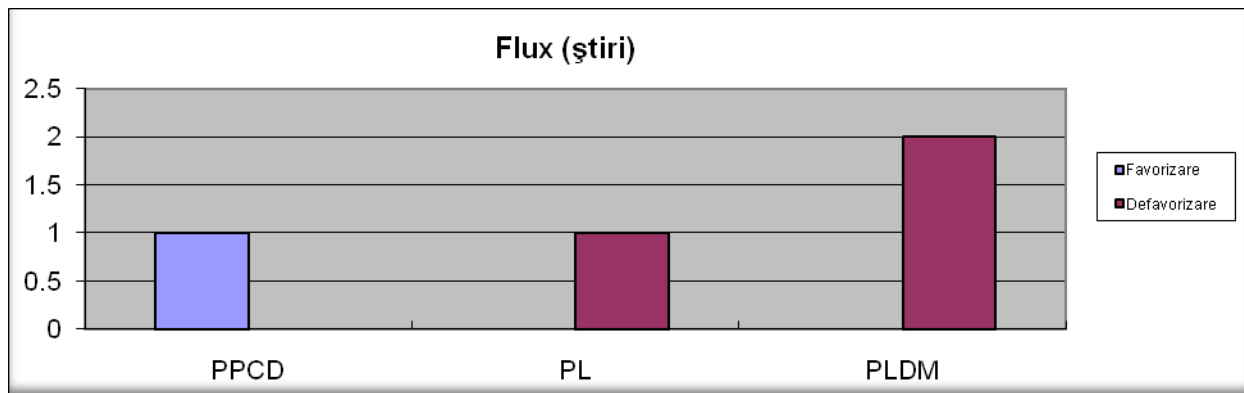
Jurnal de Chișinău inserează și suplimentul de educație civică și electorală „Obiectiv”, realizat și distribuit de Asociația Presei Independente (API) în cadrul Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte.

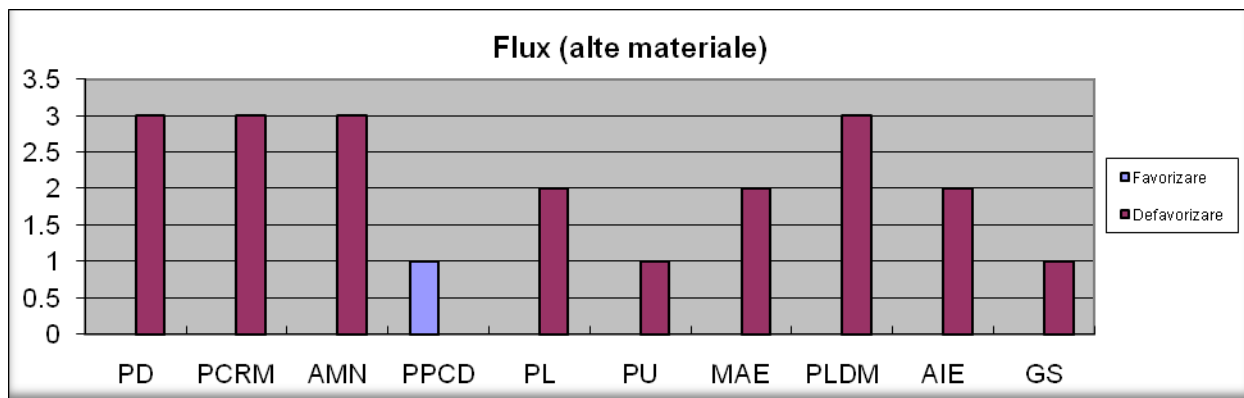
Diagramele 32 și 32.1. Concurenții favorizați sau defavorizați în Jurnal de Chișinău în perioada 8-14 noiembrie - frecvența

Selecția știrilor și a materialelor de opinie, publicate în ziarul *Flux*, indică asupra tendinței de a defavoriza editorial atât concurenții electorali din arcul guvernamental, cât și opoziția parlamentară, la fel ca și partidele extraparlamentare și candidații independenți. Singurul concurent electoral care a apărut în context pozitiv în *Flux* a fost PPCD („Numai o formațiune ca PPCD, care nu se subordonează oligarhilor, poate servi țara și binele comun”, 12 noiembrie).

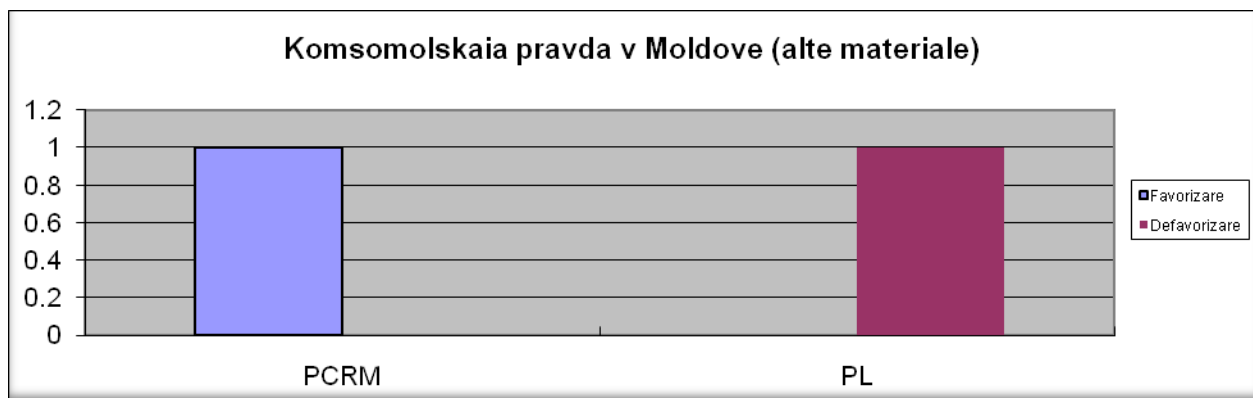
Diagramele 33 și 33.1. Concurenții favorizați sau defavorizați în Flux în perioada 8-14 noiembrie - frecvența

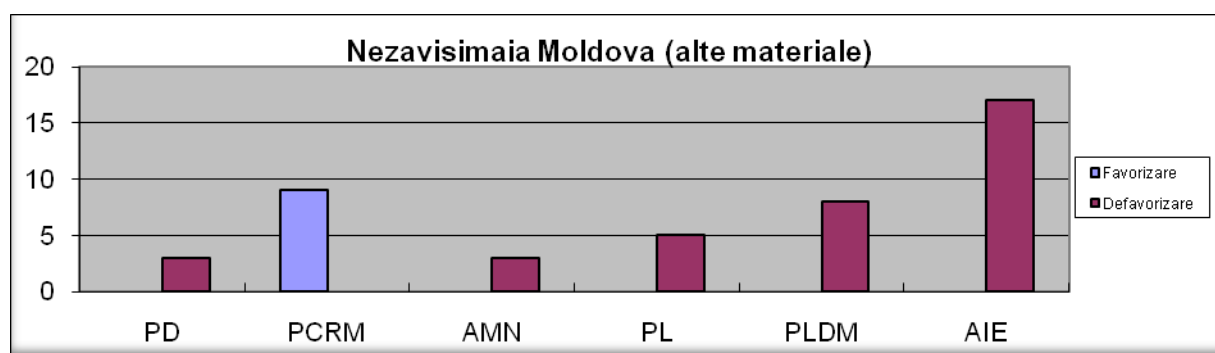
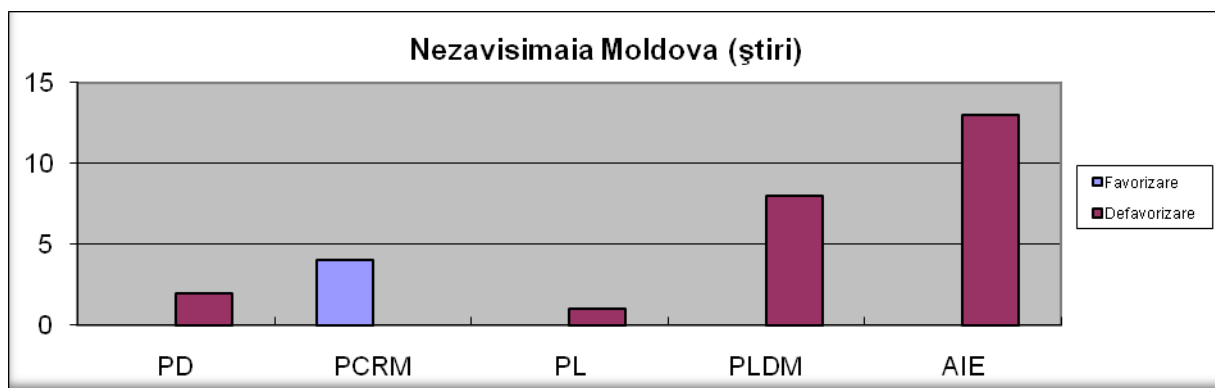
Komsomolskaia pravda v Moldova a publicat în săptămâna de raport preponderent publicitate electorală, câteva știri relativ neutre și două materiale de opinie, unul dintre care a prezentat în lumină pozitivă PCRM, iar altul a defavorizat concurenții electorali PL.

Diagrama 34. Concurenții favorizați sau defavorizați în materialele de opinie din *Komsomolskaia pravda v Moldova* în perioada 8-14 noiembrie - frecvența

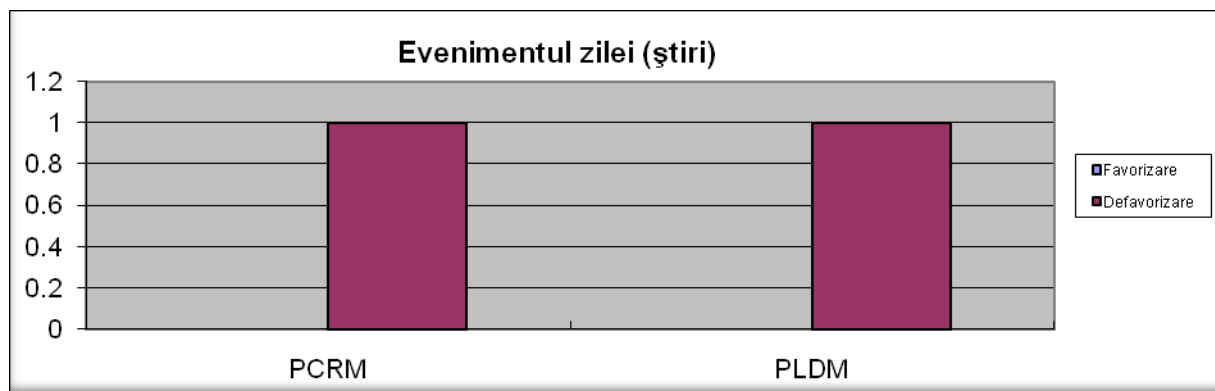
Politica editorială a ziarului *Nezavisimaia Moldova* este similară cu cea a *Moldovei Suverane*. Alianța de guvernământ AIE, concurenții electorali PLDM și PL, dar și celelalte partide necomuniste sunt ținta constantă a publicației, care își planifică conținutul în așa fel, încât acești concurenți electorali să fie prezentați într-o lumină cât mai defavorizantă. În același timp, concurenții electorali PCRM este lăudat și prezentat ca fiind singura salvare pentru Republica Moldova. Astfel, din cele 22 de știri publicate în acest ziar timp de o săptămână, AIE a fost prezentată în context negativ de 13 ori (59% din totalul știrilor), PLDM este defavorizat în 8 știri (36,4% din total). În articolele de opinie, această tendință se accentuează, în 17 din 18 materiale de opinie (!), AIE este vizată direct sau indirect, fiind de fiecare dată defavorizată. PLDM, PL, PDM și AMN de asemenea apar în *Nezavisimaia Moldova* doar în context negativ.

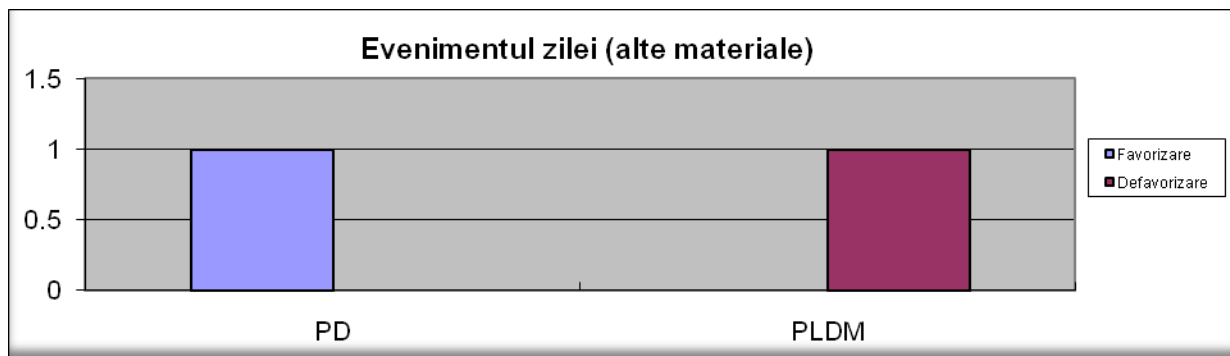
Diagramele 35 și 35.1. Concurenții favorizați sau defavorizați în Nezașisimaia Moldova în perioada 8-14 noiembrie - frecvența

Evenimentul Zilei a publicat în săptămâna de raport atât știri neutre, cât și știri care au prezentat concurenții electorali în lumină pozitivă sau negativă. Totuși, analiza comună a știrilor și materialelor de opinie arată o ușoară tendință de defavorizare a concurentului electoral PLDM care a apărut într-o știre și într-un material de opinie care l-au prezentat în context negativ.

Diagramele 36 și 36.1. Concurenții favorizați sau defavorizați în *Evenimentul Zilei* în perioada 8-14 noiembrie - frecvența

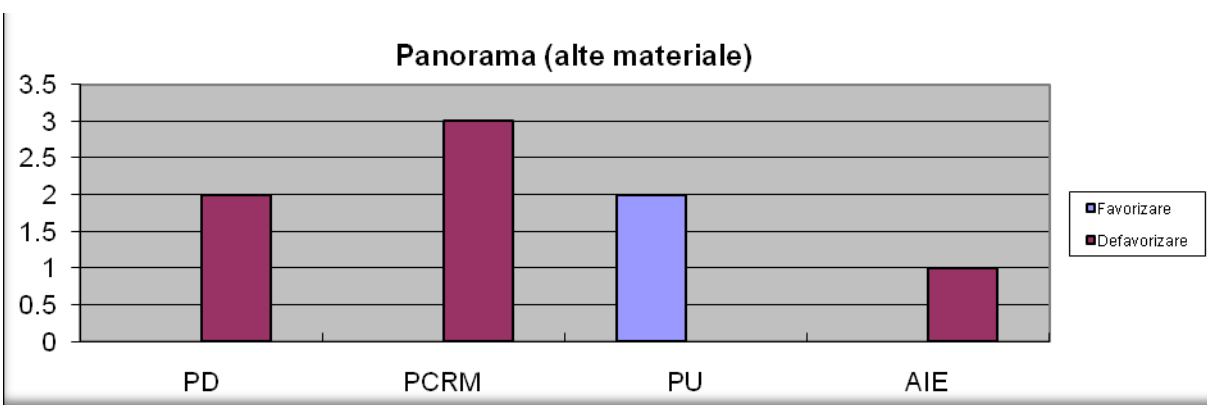
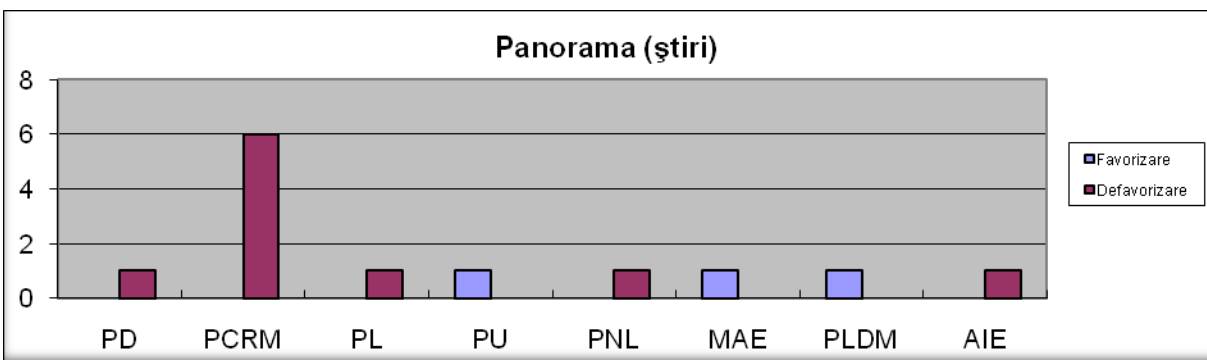

În perioada de raport, concurentul electoral PCRM a fost prezentat în context negativ în 27% din cele 22 de știri publicate în ziarul *Panorama*. În materialele de opinie atitudinea critică față de PCRM se menține, în plus se conturează tendința de prezentare negativă a concurentului electoral PDM.

Concurentul electoral care apare mai des în context pozitiv în *Panorama* este PUM. Astfel, ziarul publică un material de opinie, semnat de persoana de D. Ciubașenco, în care sunt prezentate prevederi din programul electoral al PUM, astfel materialul pare să fie publicitate mascată în favoarea acestui concurent electoral („Încredere în sine, încredere unul în altul, încredere în țară”, 12 noiembrie).

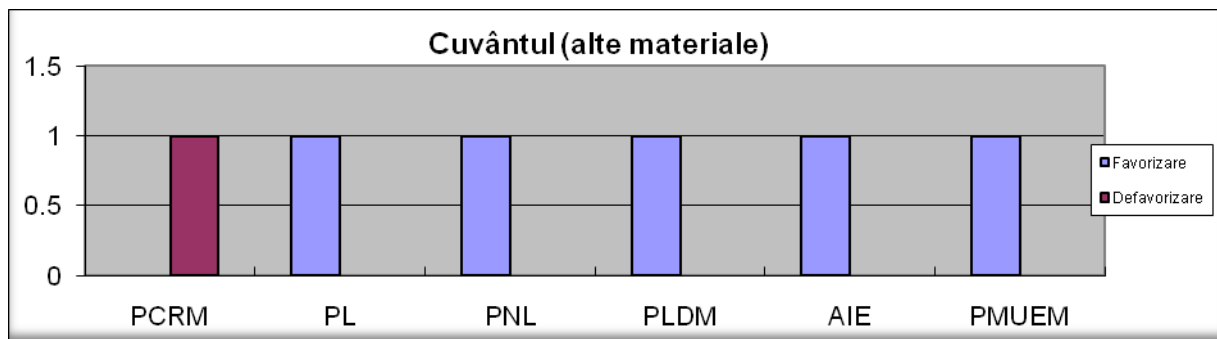
Diagramele 37 și 37.1. Concurenții favorizați sau defavorizați în *Panorama* în perioada 8-14 noiembrie – frecvența

Știrile despre alegerile parlamentare anticipate, publicate de ziarul *Cuvântul* din Rezina în perioada de raport au fost, în marea lor majoritate, neutre. În articolele de opinie, de regulă, sunt prezentate în lumină pozitivă partidele democratice, iar PCRМ – dimpotrivă, este criticat.

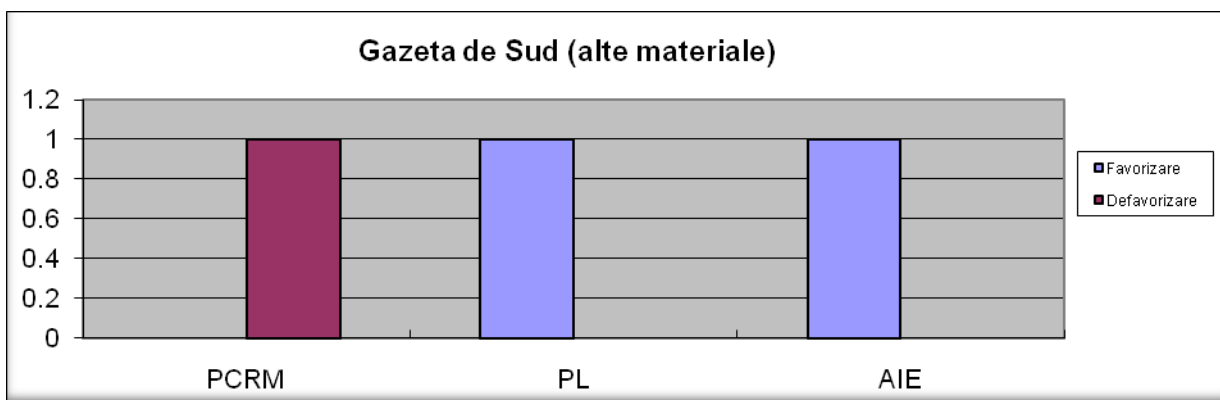
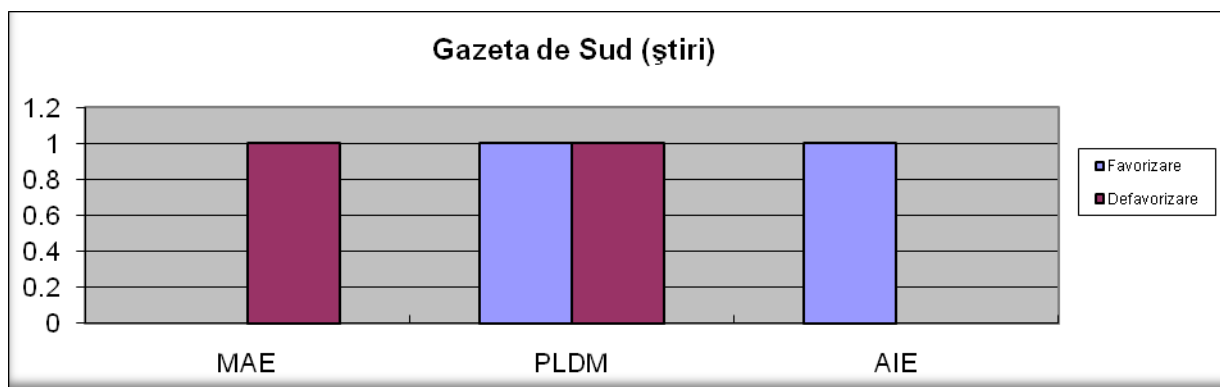
Cuvântul inserează și suplimentul de educație civică și electorală „Obiectiv”, realizat și distribuit de Asociația Presei Independente (API) în cadrul Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte.

Diagrama 38. Concurenții favorizați sau defavorizați în *Cuvântul* în perioada 8-14 noiembrie - frecvența

Materialele publicate în săptămânalul de la Cimișlia *Gazeta de Sud* relevă o ușoară tendință de favorizare a AIE ca și alianță de guvernare și a partidelor necomuniste. *Gazeta de Sud* inserează și suplimentul de educație civică și electorală „Obiectiv”, realizat și distribuit de Asociația Presei Independente (API) în cadrul Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte.

Diagrama 39 și 39.1. Concurenții favorizați sau defavorizați în *Gazeta de Sud* în perioada 8-14 noiembrie - frecvența

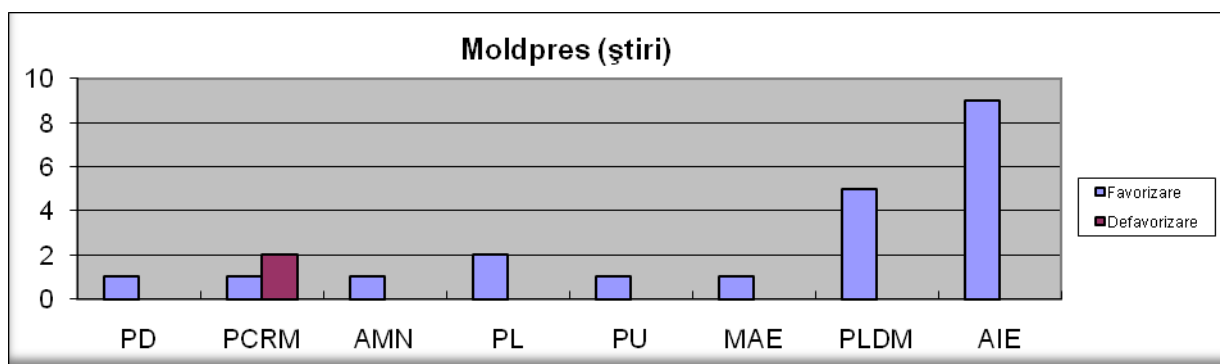

Ziarul public *Vesti Gagauzii* (Comrat) nu a publicat în săptămâna de raport știri sau materiale de opinie la tema alegerilor parlamentare anticipate, doar câteva machete publicitare ale concurenților electorali, iar *Golos Bălți* (Bălți) a publicat câteva știri neutre și două articole de educație electorală despre amplasarea secțiilor de votare din Bălți și despre modalitatea de verificare a listelor electorale.

5.2.2 Agenții de presă și portaluri de știri

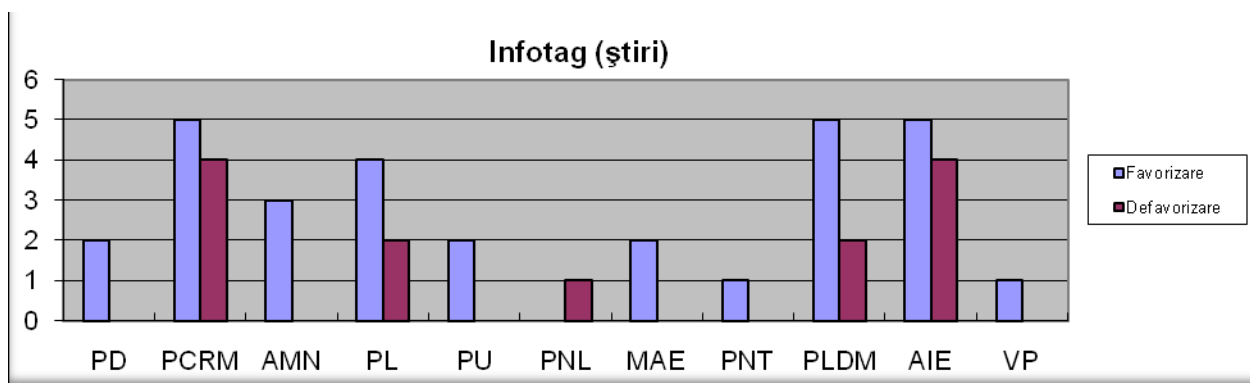
Agencia informațională de stat *Moldpres* a difuzat în această perioadă 25 de știri care au avut tangență directă sau indirectă cu campania electorală. Câteva știri au fost neutre, în altele concurenții electorali au apărut fie în context pozitiv, fie negativ. În contextul știrilor despre întâlnirile la nivel înalt sau ale evenimentelor cu participarea conducerii țării în țară sau peste hotare la care se fac trimiteri la realizările actualei guvernări, AIE apare de mai multe ori în lumină pozitivă. La fel, și concurentul electoral PLDM, în contextul evenimentelor cu participarea prim-ministrului Vlad Filat care este și președinte al PLDM.

Diagrama 40. Concurenții favorizați sau defavorizați de Moldpres în perioada 8-14 noiembrie - frecvența

Agencia de știri *Infotag* continuă să relateze despre evenimentele și declarațiile actorilor politici și ale concurenților în campania electorală fără o favoriza în mod clar pe vreunul dintre aceștia.

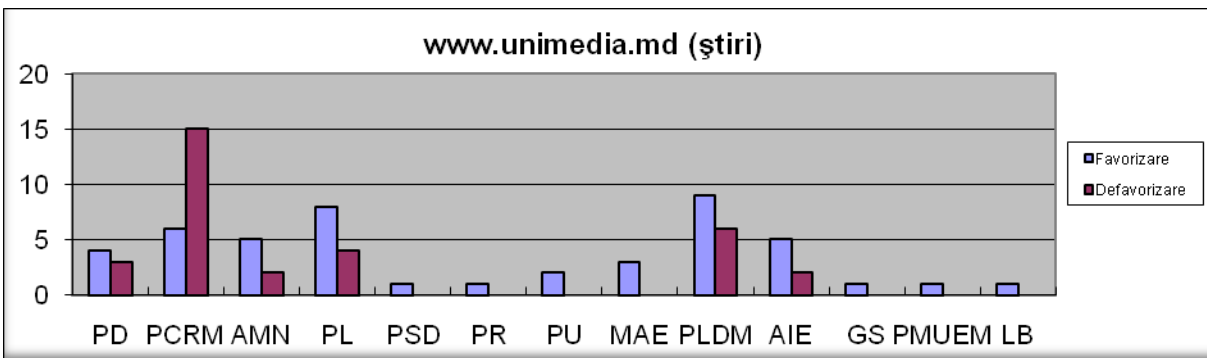
Diagrama 41. Concurenții favorizați sau defavorizați de Infotag în perioada 8-14 noiembrie – frecvența

www.unimedia.md a asigurat pluralismul de opinii în majoritatea materialelor pe care le-a plasat pe site, concurenții electorali fiind prezentați diferit, atât pozitiv, cât și negativ. Totuși, raportul dintre știrile favorizante și cele defavorizante care vizează concurentul electoral PCRM (6 știri

pozitive versus 15 știri negative) indică o tendință de prezentare preponderent în context negativ a acestui partid.

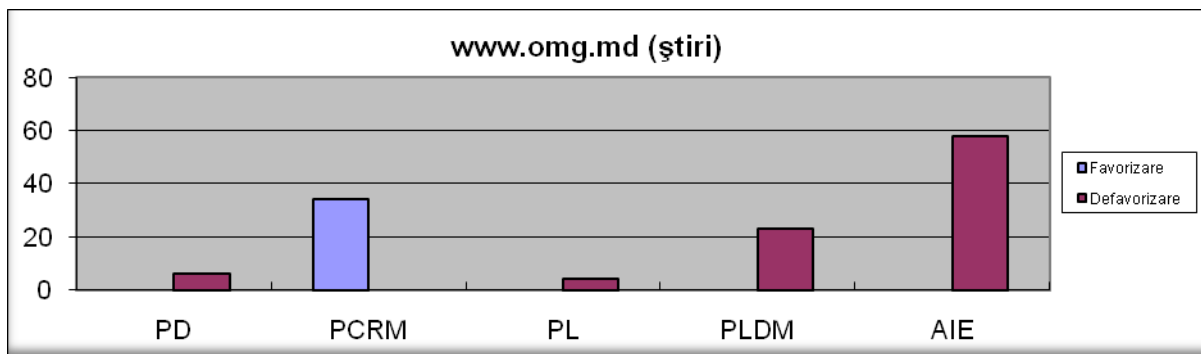
Diagrama 42. Conurenții favorizați sau defavorizați de www.unimedia.md în perioada 8-14 noiembrie - frecvența

58 din cele 104 texte relevante, plasate pe site-ul www.omg.md în săptămâna 8-14 noiembrie (55,8%), au urmărit scopul prezentării AIE și a componentelor acesteia în culori negre. Conurențul electoral PLDM a fost defavorizat în 23 de texte (22%), iar concurențul electoral PCRM este singurul care apare în context pozitiv, acest partid beneficiind, timp de o săptămână, de 34 de informații care l-au favorizat (32,7% din totalul materialelor relevante). Site-ul publică știri generalizatoare care lasă să se înțeleagă că majoritatea populației susține necondiționat PCRM și condamnă AIE. În principal, este vorba, chipurile, de scrisori ale cetățenilor, deși nu există nicio dovadă care ar confirma existența acestora, la fel cum nu sunt prezentate numele „semnatarilor” acestor apeluri. Ulterior, aceste informații sunt publicate și în ziarele *Moldova Suverană* și *Nezavisimaia Moldova*. La fel, sunt publicate texte, bazate exclusiv pe spusele candidaților PCRM la funcția de deputat, în care se lansează acuzații la adresa puterii, fără a se oferi dreptul la replică. Cea mai des citată sursă pentru textele publicate de acest site este candidatul PCRM Marc Tkaciuk (în 9 știri diferite, difuzate timp de o săptămână).

În unele știri, site-ul mediatizează speculații cu scopul de a le induce cetățenilor sentimentul de spaimă și de complot al AIE împotriva PCRM („Forțele militare din Moldova sunt în stare de alertă”, „Ministerul Apărării dezmente starea de alertă, în pofida informațiilor interne din minister că aceasta persistă”, 10 noiembrie). Câteva zile la rând, www.omg.md a repetat aceeași știre despre așa-zisa „investigație” privind cauzele inundațiilor și invitația de a discuta public argumentele autorilor acestui produs video (realizat de candidatul PCRM Alexandr Petkov).

Diagrama 43. Conurenții favorizați sau defavorizați de www.omg.md în perioada 8-14 noiembrie – frecvența

ANEXĂ

Raportul analizează corectitudinea știrilor și echilibrul surselor în tratarea informației despre semnarea Tratatului privind regimul de frontieră dintre Republica Moldova și România, semnat la București de premierul Vlad Filat și Ministrul român de Externe Teodor Baconschi pe data de 8 noiembrie 2010.

Studiu de caz nr.1. Moldova 1			
N	Data	Prezentare media	Constatări
1	08.11.2010	<p>RM și România au încheiat Tratatul de frontieră. Documentul a fost semnat de Premierul Vlad Filat și de Ministrul român al afacerilor externe. Tratatul va stabili un regim juridic modern pentru frontiera comună. . .</p> <p>Corespondență de la București.</p> <p>Premierul a menționat că semnarea nu are nimic comun cu campania electorală. Barroso a susținut semnarea tratatului. Experții politici apreciază semnarea tratatului.</p>	<p>Subiect echidistant, dar parțial echilibrat, deoarece nu este prezentă și poziția opoziției.</p>
2	09.11.2010	<p>Partidul Comuniștilor se arată nemulțumit că textul tratatului de frontieră între RM și România semnat ieri la București nu a fost făcut public înainte de a fi semnat. Deputatul comunist, Grigore Petrenco spune că documentul trebuia mai întâi să fie examinat de către comisia parlamentară pentru politică externă și integrare europeană, procedură care nu a fost respectată, a mai adăugat el. Comuniștii mai spun că tratatul nu recunoaște frontiera de stat între Moldova și România și este un document pur tehnic.</p>	<p>Știre imparțială și echidistantă, dar neechilibrată deoarece nu se face trimitere și la poziția părții care a semnat documentul pentru a oferi și argumentele acestei părți.</p>

Concluzii Moldova 1 reflectă semnarea Tratatului echidistant și imparțial în mai multe subiecte timp de două zile. În prima zi postul difuzează o relatare de la București cu prezența semnatarilor Tratatului și un subiect cu mai multe comentarii pe marginea documentului. Ultimul nu este echilibrat deoarece oferă spațiu numai comentatorilor care apreciază semnarea documentului, dar nu și opoziției sau analiștilor care ar prezenta un alt punct de vedere. A doua zi, Moldova 1 revine la subiect cu poziția PCRМ, dar nu face trimitere și la argumentele părții semnatare în favoarea documentului (nici măcar în background). Această abordare face ca știrea să fie din nou neechilibrată prin prezența unei singure opinii despre semnarea Tratatului.

Studiu de caz nr 2. N4

N	Data	Prezentare media	Constatări
1	08.11.2010	Moldova și România au semnat astăzi Tratatul privind regimul de frontieră. Evenimentul a avut loc în această seară la București. Potrivit diplomației române, tratatul are rolul de a stabili un regim juridic modern al frontierei și de a crea baza necesară pentru cooperare între RM și România. Jose Manuel Barroso a salutat semnarea documentului. Tratatul semnat nu este cel pentru care a pledat opoziția de la Chișinău, a declarat Grigore Petrenco, PCRМ. Consilierul premierului, Iulian Frunțașu a declarat că se fac multe confuzii în acest sens și că este vorba de un tratat tehnic, nu de unul politic.	Știre echidistantă și imparțială ca text. Cu toate acestea, pe tot parcursul materialului predomină imagini cu premierul Vlad Filat care apare în diferite ipostaze cu oficialități române și europene.
2	09.11.2010	Reacții diferite, dar și răutăcioase ale liderilor de partide de la Chișinău față de semnarea Tratatului de regim de frontieră între RM și România. Șeful AMN spune că a rămas surprins de semnarea Tratatului și că evenimentul i s-a părut mai mult unul electoral. Președintele interimar nu a vrut să comenteze acest subiect și chiar s-a arătat puțin iritat că jurnaliștii au solicitat un comentariu pe această temă. Vicepreședintele	Subiectul este imparțial, dar nu și echilibrat. Mai mult de o treime din material este dominat de imagini cu premierul Vlad Filat, care are și ultima replică, pune punctele pe „i”, dacă e să-l cităm pe reporter, cu o durată de 56 de secunde din 151 de secunde cât are materialul în general.

		PDM, Corman, a spus că Tratatul a fost semnat fără a se ține cont de legislația Moldovei. PCRM consideră că textul tratatului trebuia să fie mai întâi prezentat Comisiei parlamentare de politică externă. Premierul s-a arătat inițial puțin indiferent față de reacțiile provocate de semnarea Tratatului, însă ulterior a pus punctele pe „i”.	
--	--	--	--

Concluzii N4 reflectă subiectul în două știri. Ambele tind să fie echidistante și imparțiale, dar nu și echilibrate. În materiale predomină imagini cu Premierul Vlad Filat, iar intervențiile acestuia cu citate directe sunt cu mult mai lungi decât ale tuturor celorlalți intervievați la un loc, citați direct sau indirect. Spre exemplu în subiectul al doilea, replica premierului durează 56 de secunde dintr-un material cu o durată totală de 151 secunde.

Studiu de caz nr 3. Jurnal TV

N	Data	Prezentare media	Constatări
1	08.11.2010	<p>Tratatul bilateral privind regimul frontierei de stat, colaborare și asistență mutuală în probleme de frontieră a fost semnat astăzi la București. Documentul a fost semnat de premierul Republicii Moldova, Vlad Filat, și ministrul de Externe al României.</p> <p>- Tratatul de frontieră semnat între Republica Moldova și România are o dimensiune europeană. Cel puțin așa considera ambasadorul României la Chișinău, Marius Lazurcă.</p> <p>- Semnarea acordului privind regimul de frontieră dintre România și Republica Moldova stârnește reacții adverse la Chișinău.</p>	Grupaj de știri și relatări echidistant, imparțial și echilibrat.

Concluzii Jurnal TV prezintă evenimentul într-un mod echilibrat, echidistant și imparțial.

Studiu de caz nr 4. 2 Plus

N	Data	Prezentare media	Constatări
1		Nu a reflectat evenimentul.	
Concluzii 2 Plus			
Studiu de caz nr 5. Prime TV			
N	Data	Prezentare media	Constatări
1	08.11.2010	RM și România au semnat astăzi Tratatul privind regimul de frontieră. Documentul a fost semnat de Ministrul de externe român și premierul Vlad Filat. Anunț din partea Ambasadorului României la Chișinău, Marius Lazurcă. Comuniștii și observatorii politici comentează diferit semnarea Tratatului.	Grupaj echilibrat, imparțial și echidistant.
2	09.11.2010		
Concluzii Prime TV reflectă evenimentul echidistant, imparțial și echilibrat.			

Studiu de caz N6. NIT			
N	Data	Prezentare media	Constatări
1	08.11.2010	Tratatul privind regimul de frontieră între RM și România a fost semnat astăzi la București de Premierul Vlad Filat și Ministrul român de externe. Filat a numit evenimentul drept unul istoric, experții explică că este vorba doar de o acțiune electorală deoarece documentul este unul tehnic și nu are nimic în comun cu tratatul politic de bază între cele două țări. „Țeapa lui Băsescu pentru PCRM, așa a intitulat un articol presa apropiată liderului PLDM”. Experții explică că jurnaliștii au	Subiectul este tratat ca o serie de comentarii despre semnarea Tratatului. Majoritatea autorilor insistă pe faptul că documentul este unul tehnic, și nu politic de bază, chiar dacă nu se oferă răspunsuri la întrebarea care este deosebirea dintre cele două. Din material lipsește poziția părților implicate în semnare, ceea ce face ca materialul să fie unul parțial și lipsit de echidistanță pe fundalul unor comentarii dintr-o singură tabără sau unor surse care nu cunosc conținutul documentului. În material sunt folosite și afirmații care aparțin autorilor.

	cam exagerat.	
<p>Concluzii NIT tratează subiectul prin prisma mai multor surse, fără a oferi telespectatorilor și poziția semnatarilor documentului. În toate aceste interpretări predomină poziția unui singur comentator (102 secunde din 329 cât are subiectul în total), ceea ce face ca materialul să fie dezechilibrat, neechidistant și parțial.</p>		

Studiu de caz nr 7. Publika TV			
N	Data	Prezentare media	Constatări
1	08.11.2010	<p>România și Moldova au, începând de astăzi, un tratat care reglementează regimul de frontieră. Tratatul a fost semnat de ministrul de Externe al României și premierul Vlad Filat, care a participat astăzi la summit-ul Dunării, care a avut loc la București.</p> <p>- Tratatul privind regimul frontierei de stat între România și RM demonstrează maturitatea relațiilor bilaterale. Declarația a fost făcută astăzi de către ambasadorul României la Chișinău, Marius Lazurcă.</p>	Știre imparțială și echidistantă.
2	09.11.2010	<p>Tratatul privind regimul de frontieră, semnat de premierul Vlad Filat la București, a dat naștere unui val de nemulțumire în rândul politicienilor din Moldova. Reprezentanții PD, AMN și PCRM susțin că documentul ar fi trebuit să fie semnat de președinte, și nu de premier. Materialul mai cuprinde poziția unui constituționalist, și părerea publicului despre semnarea tratatului.</p>	Grupaj de știri echidistant, imparțial și echilibrat.

--	--	--	--

Concluzii Publika TV reflectă vast evenimentul în mai multe știri echidistante, imparțiale. Postul prezintă echilibrat și reacțiile din partea unor partide și experți.

Studiu de caz nr 8. Vocea Basarabiei

N	Data	Prezentare media	Constatări
1	08.11.2010	Astăzi la București a fost semnat Tratatul de frontieră dintre RM și România. Citate din declarații ale semnatarilor, dar și a Președintelui Băsescu. Comentarii din partea consilierului Premierului Filat, Iulian Frunțașu, dar și a analistului Cornel Ciurea.	Știre echilibrată și imparțială, dar și echilibrată.
2	09.11.2010	- PCRМ tratează cu suspiciune semnarea Tratatului. România dorește semnarea tratatului din cauza unor presiuni din afară, a declarat deputatul comunist Grigore Petrenco. Citat dintr-o conferință de presă. - Semnarea Tratatului dovedește maturitatea raporturilor dinte cele două state, a declarat Ambasadorul României la Chișinău, Marius Lazurcă.	- Știre imparțială și echidistantă. - Știre bazată pe declarațiile ambasadorului. Echidistantă și imparțială.

Concluzii Radio Vocea Basarabiei vorbește în mai multe știri despre Tratat. Majoritatea acestora sunt echilibrate și imparțiale.

Studiu de caz nr 9. Prime FM

N	Data	Prezentare media	Constatări
1	08.11.2010		
2	09.11.2010	- La București a fost semnat Tratatul de frontieră dintre RM și România. Tratatul stabilește regimul de frontieră și	- Știre imparțială și echidistantă.

	<p>colaborarea dintre structurile de frontieră. Documentul a fost pregătit de Ministerele Afacerilor Externe.</p> <p>- Igor Corman, vicepreședinte PD, președinte al Comisiei parlamentare pentru politică externă a declarat că Tratatul de frontieră cu România trebuia să fie semnat de Președintele interimar al țării Mihai Ghimpu. El a mai spus că a rămas nedumerit când a aflat că documentul a fost semnat de premierul Filat și Ministrul român de externe. Ghimpu a refuzat să comenteze semnarea documentului. Serafim Urechean a spus că documentul trebuia să fie discutat în comisiile parlamentare înainte de a fi semnat.</p>	<p>- Știre imparțială și echidistantă, dar care nu respectă principiul echilibrului deoarece nu este prezentată și poziția părții care a semnat Tratatul.</p>
--	---	---

Concluzii Postul de radio revine la subiect a doua zi prin mai multe reacții la semnarea Tratatului. Menționăm aici că materialele respective sunt imparțiale, dar nu și echilibrate, deoarece nu este prezentată și poziția părții care a semnat Tratatul. Argumentele acesteia erau necesare din cauză că subiectul este prezentat ca unul de controversă și era necesară abordarea tuturor părților.

Studiu de caz nr 10. Radio Moldova

N	Data	Prezentare media	Constatări
1	08.11.2010	Subiectul este menționat de reporter ca unul important. Acesta este prezentat și interpretat de Ambasadorul României la Chișinău, Marius Lazurcă. Relatarea de la o conferință de presă.	Știre echidistantă și imparțială, dar nu și echilibrată.
2	09.11.2010	- România și RM au semnat un Tratat care reglementează regimul de frontieră. Tratatul a fost semnat de Ministrul de Externe al României și Premierul RM. Tratatul este un document	- Știre imparțială și echidistantă.

		<p>tehnic și stabilește modul în care va fi marcată frontiera pe teren, dar și colaborarea dintre vameșii și poliția de frontieră.</p> <p>- Primul ministru al RM și Ministrul de externe al României au semnat ieri la București Tratatul privind regimul frontierei de stat, colaborare și asistență mutuală în probleme de frontieră. Tratatul prevede condițiile și modul de stabilire a frontierei de stat pe teren, modul de interacțiune dintre serviciile de grăniceri. Declarații ale Ministrului de externe de la București și Premierului Vlad Filat.</p>	<p>- Grupaj de știri și comentarii despre conținutul acordului. Subiectul este tratat imparțial, dar și echilibrat.</p>
<p>Concluzii Radio Moldova atrage o atenție deosebită evenimentului în mai multe știri și relatări. Postul reușește să prezinte documentul, dar și să îl interpreteze cu ajutorul mai multor analiști. Subiectele sunt echidistante și imparțiale.</p>			